



www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
İcra başçılarına
xəbərdarlıq -
seçkiyə
müdaxilə
edərlərsə...
yazısı səh.6-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 27 avqust 2024-cü il Çərşənbə axşamı № 152 (8525) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**Paşinyanın ilginç konstitusiyaya
açıqlaması - yeni oyun, yoxsa...**



Partiya sədri: "Başa
düşür ki, Azərbaycan
belə bir tələb
qoyubsa, mütləq
yerinə yetirilməlidir"

yazısı səh.9-da

**Bu seçkidə vətəndaş
cəmiyyətindən namizədlər
çoxdur - aktivliyin səbəbi...**

yazısı səh.7-da

**BQXK Bakıda həbsdə olan
Qarabağ separatçılarına baş çəkib**

yazısı səh.5-da

Orta Asiyada ilk strateji müttəfiqimiz

yazısı səh.10-da

**Formula-1 növbəti illərdə
Qarabağda təşkil oluna
bilərmə - açıqlama**

yazısı səh.14-da

**Amerikalı səfirin "907-ci
düzəliş"ə məntiqsiz "izahı"**

yazısı səh.8-da

**Gürcüstan özünü necə xilas
edib - Kobaxidzeden
sensasion açıqlama**

yazısı səh.13-da

**Qərbin bitməyən
sanksiyalarının pərdəarxası
- proses kimin xeyrinədir?**

yazısı səh.12-da

**Azərbaycanda yeni
dələduzluq növü yayıldı -
hədəf yaşlı insanlardır**

yazısı səh.15-da

**Xəzərdə sərhədi pozmağa
cəhd göstərən Əfqanıstan
vətəndaşı saxlanıldı**

yazısı səh.14-da

QƏRBDƏN AZƏRBAYCANA ÇARPAZ HÜCUM - BAKIDAN SƏRT ETİRAZLAR

AŞ PA və Avropa Birliyi parlament seçkilərinə sayılı
günlər qaldığı vaxtda ittihamların dozasını artırıb -
XİN və siyasətçilər tənqidlərə reaksiya verdilər



yazısı səh.5-da

Ölkədə "piramida biznesi" yenidən çiçəklənir - tora düşən gənclər

Ekspertlər vətəndaşların bu tətbiq və platformaya
investisiya etməsini və qohum-əqrəbasını
aparmasını məsləhət görmür

yazısı səh.15-da



Pavel Durov

**Durovu Assancın
taleyi gözləyirmi -
həbsin gerçək
səbəbləri**

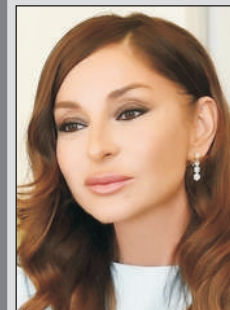
yazısı səh.11-da



Nəsiman Yaqublu

**Rəsulzadə irsinin
araşdırmaçısının
"son görüşü" -
reportaj**

yazısı səh.3-da



**İlham Əliyevin
ən yaxın
silahdaşı -
Mehriban
Əliyeva üçün
özel gün**

yazısı səh.4-da



Şuşa və Xankəndidə təbiəti çirkləndirən 46 nəfər cəzalandırıldı

Şuşa və Xankəndidə məişət tullantıları və tütün məmulatlarını tutumlardan (urnalardan) kənar yerlərə ataraq ətrafı çirkləndirən 46 nəfər məsuliyyətə cəlb olunub. Bu barədə Musavat.com-a Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, həmin ərazilərdə yaşayan, işləyən və səfər edən şəxslərə təhlükəsizlik qaydaları ilə yanaşı, sanitariya-gigiyena tələbləri izah edilir, onlara məlumatverici yaddaş vərəqələri paylanılır.

“Sanitariya-gigiyena qaydaları ilə bağlı vətəndaşların ən çox səfər etdikləri Şuşa və Xankəndi şəhərlərində avqust ayı ərzində ümumilikdə 46 nəfər barəsində İnzibati Xətalər Məcəlləsinin məişət tullantıları və tütün məmulatlarının tutumlardan (urnalardan) kənar yerlərə atılmasına görə məsuliyyətə cəlb olunub. Qaydalara əməl etməyən şəxslərə qarşı inzibati tənbeh tədbirləri davam etdirilir. Bir daha vətəndaşlarımızın nəzərinə çatdırırıq ki, ərazilərin təmizlik, sanitariya-gigiyena qaydalarına ciddi əməl etsinlər. Zibili, tullantıları urnalardan kənara atmaq qanunla qadağandır və inzibati məsuliyyət yaradır”, - məlumatda qeyd olunub.



Elşən Albəndov

Məhkəmə Ekspertizası Mərkəzinə yeni rəis təyin edilib

Ədliyyə Nazirliyinin Məhkəmə Ekspertizası Mərkəzinə yeni rəis təyin edilib. Musavat.com-un əldə etdiyi məlumata görə, bu barədə nazir Fərid Əhmədov əmr imzalayıb.

Əmrə əsasən, Mərkəzin rəisi vəzifəsinə Elşən Albəndov təyin edilib.

Qeyd edək ki, Elşən Albəndov uzun illər - 2002-ci ildən 2024-cü ilin aprel ayınadək prokurorluq orqanlarında çalışıb.

Elşən Albəndov əvvəllər müstəntiq, dövlət ittihamçısı, habelə dövlət ittihamının nüdaifəsi üzrə idarədə şöbə rəisi, eləcə də, Baş Prokurorluğun müxtəlif idarələrində idarə rəisinin müavini vəzifələrində işləyib.

Onun sonuncu vəzifəsi isə prokurorluqda istintaqa nəzarət idarəsində rəis müavini olub.

Laçın Şəhəri Günü'nün təntənəli açılış mərasimi oldu



Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Laçın rayonunda xüsusi nümayəndəliyinin təşkilatçılığı, “Bakı Abadlıq Xidməti” MMC-nin dəstəyi ilə 26 avqust - Laçın Şəhəri Günü ikinci dəfə təntənə ilə qeyd olunur.

Musavat.com xəbər verir ki, tədbirdə doğma yurda qayıdan laçınlılarla yanaşı, rəsmilər, mədəniyyət xadimləri və digər qonaqlar iştirak edirlər.

Şəhər günü Laçının dörd məkanında - Bayraq meydanı, “Lacinema” kinoteatrı, seyrəngah və Hərkəri çayının

sahilində gerçəkləşir.

Bayraq meydanında təşkil edilən açılış mərasimində əvvəlcə ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi uğrunda canından keçən şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, Dövlət Himni səsləndirilib.

Laçın rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Məsim Məmmədov Laçın Şəhəri Günü münasibətilə sakinləri və tədbir iştirakçılarını təbrik edib. Qeyd olunub ki,

artıq ikinci dəfədir keçirilən Laçın Şəhəri Günü Prezident İlham Əliyevin “Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş əraziləri üzrə şəhər günlərinin təsis edilməsi haqqında” 31 iyul 2023-cü il tarixli sərəncamı ilə təsis olunub.

“Otuz ilə yaxın işğal dövründə düşmən Laçın şəhərini xarabalığa çevirmişdi. Laçının azad olunmasından başlayaraq qısa dövr ərzində burada geniş miqyaslı bərpa-quruculuq işləri aparılıb. Hazırda Laçın şəhərinin əvvəlki əzəməti bərpa edilir”, - deyərək M.Məmmədov bildirib.

Küləkli hava şəraiti ilə bağlı sarı və narıncı xəbərdarlıq

Milli Hidrometeorologiya Xidməti 27-30 avqust tarixlərində bəzi bölgələrdə küləkli hava şəraiti ilə bağlı sarı və narıncı xəbərdarlıq verib.

APA xəbər verir ki, bu barədə xidmət məlumat yayıb.

Bildirilib ki, Naxçıvan, Mingəçevir, Samux, Şəmkir, Daşkəsən, Göygöl, Sabirabad, Şirvan, Neftçala, Salyan, Hacıqabul, Qobustan, Xızı, Siyəzen, Şabran, Xaçmazda sarı xəbərdarlığa uyğun olaraq fasilələrlə şərq küləyi əsəcək və küləyin sürəti 13.9-20.7 m/san təşkil edəcək.

Ordubad, Culfa, Goranboy, Naftalan, Gəncə rayonlarında isə narıncı xəbərdarlığa uyğun olaraq fasilələrlə şərq küləyinin əsəcəyi və küləyin sürətinin 20.8-28.4 m/san olacağı gözlənilir.



Makron Telegram-ın qurucusu Pavel Durovun saxlanılmasına münasibət bildirib

Fransa prezidenti Emmanuel Makron Telegram-ın qurucusu Pavel Durovun saxlanılmasının siyasi olmadığını deyib. APA xəbər verir ki, bu barədə Fransa prezidenti Emmanuel Makron X hesabında paylaşım edib.

“Mən burada Pavel Durovun saxlanılmasından sonra Fransa ilə bağlı yalan məlumat oxuyuram.

Fransa ifadə və ünsiyyət azadlığına, innovasiyalara və sahibkarlığa hər şeydən çox bağlıdır. Bu, belə də qalacaq.

Hüquq dövlətində, real həyatda olduğu kimi, sosial şəbəkələrdə də azadlıqlar vətəndaşların müdafiəsi və onların əsas hüquqlarına hörmət edilməsi üçün qanunla müəyyən edilmiş çərçivədə həyata keçirilir. Qanunun icrasını tam müstəqil şəkildə həyata keçirmək ədliyyə sistemindən asılıdır.

Telegram rəhbərinin Fransa ərazisində saxlanılması davam edən hüquqi araşdırma çərçivəsində baş tutub. Bu heç bir halda siyasi qərar deyil. Qərar vermək hakimlərin işidir”, - paylaşımında qeyd edilib.



Əraqçidən Qafqaz açıqlaması

Qafqaz İran üçün geosiyasi və strateji əhəmiyyət kəsb edir. Musavat.com bildirir ki, bu barədə İran Xarici İşlər Nazirliyinin rəhbəri Abbas Əraqçi X sosial şəbəkəsindəki bloqunda Ermənistan və Azərbaycandan olan həmkarları ilə telefon danışığının nəticələrinə yekun vuraraq yazıb.

“Dünən və bu gün Azərbaycan Respublikasının və Ermənistanın xarici işlər nazirləri məni telefonla təbrik etdilər. Qafqaz regionu İran İslam Respublikası üçün geosiyasi və strateji əhəmiyyətə malikdir. Tarixi, mədəni və coğrafi yaxınlıq bu region ölkələri ilə əlaqələrin genişləndirilməsinin əhəmiyyətini ikiqat artırır”, - İran İslam Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinin rəhbəri yazıb.

Musavat.com

Avqustun 30-da şagirdlərin yerdəyişməsi prosesi dayandırılacaq

Şagirdlərin elektron yerdəyişməsində valideynlər üçün sy.edu.az elektron sistemi vasitəsilə ümumi təhsil müəssisələrinə sorğu yerləşdirmə prosesi 30 avqust saat 18:00-da dayandırılacaq.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyi məlumat yayıb.

Qeyd olunub ki, həmin müddətə qədər sorğu yerləşdirən valideynlər sentyabrın 5-i saat 15:00-a qədər övladlarının sənədlərini yerdəyişmə etdikləri ümumi təhsil müəssisəsinə təqdim etməlidirlər.

Qeyd edək ki, yerdəyişmə prosesinə II - IX və XI sinif şagirdləri üçün avqustun 8-i saat 15:00-dan, X siniflər üçün isə avqustun 15-i saat 15:00-dan etibarən başlanılıb. Yerdəyişmə prosesi yekunlaşdıqdan sonra tamamlanmayan sorğular və növbələr avtomatik olaraq sistem tərəfindən silinəcək.

Faciəvi şəkildə vəfat edən tarixçi-professor Nəsiman Yaqublu ötən gün Zabrat qəsəbəsindəki qəbiristanlıqda dəfn olunub. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, dəfn mərasimində mərhumun ailə üzvləri və yaxınları, Bakı Dövlət Universitetinin professor-müəllim heyəti, məsləkdaşları, tanınmış simalar və jurnalistlər iştirak ediblər.

Qeyd edək ki, 125 sayılı Zəngilan-Qubadlı seçki dairəsindən deputatlığa namizəd Nəsiman Yaqublu seçicilərlə görüşdən qayıdarkən, avqustun 25-də Cəbrayıl rayonu ərazisində ağır yol qəzasında həyatını itirib.

Professorla vida mərasimi

Rəsulzadə irsinin araşdırmaçısının “son görüşü” - reportaj

Professor: “Nəsiman Yaqublunun vəfatı Azərbaycan elmi üçün çox böyük itkidir”

N.Yaqublu ömrünün böyük bir hissəsini həsr etdiyi Bakı Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsində öz biliyi, elmi və praktik bacarığı ilə tələbələrin sevgisini və rəğbətini qazanan müəllim idi. Yeni nəsil Azərbaycan jurnalistlərinin yetişməsində xidmətləri olub. 1992-ci ildə Hacı Zeynalabdin Tağıyev adına Respublika milli mükafatına, 2003-cü ildə Həsən bəy Zərdabi adına mükafata, 2008-ci ildə Ankara Azərbaycan Kültür Dərnəyinin mükafatına, 2019-cu ildə “Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” yubiley medalına layiq görüldü.

Müəllif olduğu “Məhəmməd Əmin Rəsulzadə ensiklopediyası” əksəriyyətinin məsa üstü kitabına çevrilib. Bu ensiklopediya Azərbaycanın görkəmli dövlət xadimi M.Ə.Rəsulzadənin həyat və fəaliyyətinə həsr edilib. İlk dəfə bu kitabla M.Ə.Rəsulzadənin həm Azərbaycanda, həm də mühacirətdəki fəaliyyəti geniş araşdırılıb. Ensiklopediyada M.Ə.Rəsulzadənin bütün yazılarının və əsərlərinin ümumi bibliografiyası verilib. Ensiklopediyadan elm adamları, siyasi xadimlər, diplomatlar və tədqiqatçılar geniş şəkildə faydalanıblar.

Onu da əlavə edək ki, Nəsiman Yaqublu 90-cı illərdə “Yeni Müsavat” qəzetinin müəlliflərindən biri olub və yüzlərlə məqaləsi qəzetimizdə dərc edilib. Allah rəhmət etsin!

□ **Afaq MİRAYIQ,**
Fotolar müəllifindir,
“Yeni Müsavat”



mi onun evində, Nəcəf Nərimanov 5 A ünvanında keçirilib. Evinin önündə toplaşan yaxınları, BDU-nun tələbələri, müəllim heyəti ürək sözlərini deyiblər. **Professorun oğlu Nihad Yaqublu jurnalistlərə atası ilə bağlı xatirələrini bölüşüb:** “Çox qürur duyuram ki, mənim belə gözəl atam olub. Hər zaman zəhmətkeş idi. Heç vaxt rüşvət almamışdı, dürüst, öz uşaqları üçün nümunəvi bir insan idi. Təəssüf ki, əcəl imkan vermədi”. **O, hadisənin necə baş verməsini araşdırdığını qeyd edib:** “Hadisənin necə baş verdiyini görmək istəyirdim. Amma azad olunmuş torpaqlardır, kamera hələ quraşdırılmayıb. Mən istərdim ki, hadisənin necə baş verdiyini görəim”.

Jurnalistika fakültəsinin Milli mətbuat tarixi kafedrasının müdiri, professor Cahangir Məmmədli də öz ürək sözlərini çatdırıb. O deyib ki, Nəsiman Yaqublunun vəfatı təkcə jurnalistika fakültəsi yox, Azərbaycan elmi üçün böyük itkidir: “Nəsiman Yaqublu Azərbaycan elminin ən böyük şəxsiyyətlərindən biri idi. Cümhuriyyət dövrü Şirməmməd müəllimlə onun sayəsində Azərbaycan mühitində, Türk dünyasında tanındı. O,



cümhuriyyət tariximizin, Məhəmməd Əmin Rəsulzadə irsinin tədqiqi yolunda əvəzsiz işlər görüb. Nəsiman Yaqublu deyəndə elə bil yenidən Şirməmməd Hüseynov haqqında danışırıq. Şirməmməd Hüseynov yenidən öldü”, - deyərək C.Məmmədli göz yaşlarını saxlaya bilməyib.

Bakı Dövlət Universiteti Jurnalistika fakültəsinin dekani Vüqar Zifəroğlu da vida mərasimində iştirak

edib. O, bizimlə söhbətdə deyib ki, Nəsiman Yaqublunun vəfatı Azərbaycan ictimaiyyəti, elm ictimaiyyəti üçün böyük bir itkidir, faciədir: “Bir tələbəsi olaraq danışmaq mənim üçün çox çətinidir. Yeni nəsil Azərbaycan jurnalistlərinin yetişməsində özünəməxsus xidmətləri olan dəyərli müəllimlərimizdən idi. Milli mətbuat tarixinin öyrənilməsində müstəsna ro-



lu olub. Nəsiman Yaqublunun ölümü böyük itkidir”.

Qeyd edək ki, tarix elmləri doktoru, professor Nəsiman Qara oğlu Yaqublu 22 fevral 1962-ci ildə Zəngilan rayonunda anadan olub. Orta təhsilini Zəngilanda alıb, 1982-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsinə daxil olub, 1983-1986-cı illərdə təhsilini Sankt-Peterburq Universitetində başa vuraraq Bakıya qayıdıb, “Yazıçı” nəşriyyatında redaktor vəzifəsində çalışıb. 1993-cü ildə, Qarabağ Savaşında könüllü olaraq Azərbaycan ordusunda xidmətə başlayıb, “Azərbaycan ordusu” qəzetinin Baş redaktoru vəzifəsində çalışıb. Elə həmin ildən də Bakı Dövlət Universiteti Jurnalistika fakültəsi Milli mətbuat tarixi kafedrasında pedaqoji fəaliyyətə başlayıb, baş müəllim, dosent, professor vəzifələrində çalışıb. 2001-ci ildə “Azərbaycan milli istiqlal mübarizəsi və Məhəmməd Əmin Rəsulzadə” mövzusunda namizədlik, 2008-ci ildən Jurnalistika fakültəsinin Milli mətbuat tarixi kafedrasının müəllimi idi. Professor Nəsiman Yaqublunun tədqiqat sahəsi Azərbaycan mətbuat tarixi olub. 2013-cü ildə “Azərbaycan milli istiqlal mübarizəsi və Məhəmməd Əmin Rəsulzadə” mövzusunda namizədlik, 2008-ci ildən Jurnalistika fakültəsinin Milli mətbuat tarixi kafedrasının müəllimi idi. Professor Nəsiman Yaqublunun tədqiqat sahəsi Azərbaycan mətbuat tarixi olub. 2013-cü ildə “Azərbaycan milli istiqlal mübarizəsi və Məhəmməd Əmin Rəsulzadə” mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. N.Yaqublunun bütün elmi fəaliyyəti Azərbaycan

Xalq Cümhuriyyəti dövrünün mütaliə istiqamətlərindən tədqiqinə həsr edib.

N.Yaqublu Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti və onun fəal qurucuları ilə bağlı 30-dan çox monoqrafiyanın müəllifidir. O, cümhuriyyət və Azərbaycanda milli azadlıq ideyaları ilə bağlı tədqiqatları ilə Türkiyə, Rusiya, Polşa və digər ölkələrdə keçirilən müxtəlif elmi konfranslardakı çıxışları ilə vətəninə elmi xidmət göstərmişdir.

O, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin və Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü olub.



Azad edilmiş ərazilərdə daha 110 mina, 839 PHS aşkarlanıb

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi (ANAMA) tərəfindən icra olunan əməliyyatlar barədə həftəlik məlumat (19.08.2024 - 25.08.2024) açıqlanıb.

ANAMA-dan APA-ya verilən məlumata görə, Tərtər, Ağdam, Ağdərə, Laçın, Füzuli, Şuşa, Xocalı, Xankəndi, Kəlbəcər, Xocavənd, Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilanda 78 piyada əleyhinə mina, 32 tank əleyhinə mina, 839 Partlamamış Hərbi Sursat (PHS) aşkarlanıb.

Bildirilib ki, 1 308,3 hektar ərazi mina və PHS-lərdən təmizlənib.



“Sərkərdənin silahdaşı” - AVCIYA-dan Birinci xanıma unikal təbrik

Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Yardım Assosiasiyası (AVCIYA) Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Azərbaycanın Birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyət Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın ad günü münasibətilə “Sərkərdənin silahdaşı” kitab-albomunu nəşr edib.

Musavat.com AVCIYA prezidenti Elxan Süleymanova istinadən xəbər verir ki, nəfis şəkildə dərc edilmiş, sənədli məlumatlar və fotolarla zəngin olan kitab-albom 2016-cı ilin aprelindən başlanan xronika üzərində qurulub. Kitab-albomda Mehriban xanım Əliyevanın Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyət Fondunun prezidenti kimi bir çox sahələr üzrə zəngin, dövlətçilik baxımından müstəsna əhəmiyyətli, ölkə daxili və beynəlxalq layihələrdən ibarət, əsas amali torpaqlarımızın azad edilməsi, suverenliyimizin tam bərpası, dövlətçiliyimizin möhkəmlənməsi, xalqımızın rifahının yüksəlməsinə yönəlmiş fəaliyyətinin 2016-2024-cü illəri əhatə edən əsas istiqamətləri işıqlandırılır.

Bu nəşrdə milli və dövlətçilik məqsədləri yolunda Mehriban xanımın müzəffər Prezidentimiz İlham Əliyevin fədakar silahdaşı olaraq haqq səsimizin dünyaya çatdırılması, yadelli işğalçıların xalqımıza vurduğu yaraların sağlamlası, milli mədəniyyətimizin, təhsilimizin inkişafı üçün göstərdiyi və bu gün də göstərməkdə davam etdiyi möhtəşəm fəaliyyətindən bəhs edilir.

Nəzərə çatdıraraq ki, ideya müəllifi və nəşri Elxan Süleymanova məxsus bu kitabın ərəşəyə gəlməsinə “Dünya Logistics Center” dəstək göstərib.

AVCIYA prezidenti Elxan Süleymanov doğum günü münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevaya təbrik məktubu da ünvanlayıb.



Təbrikdə “Hörmətli Mehriban xanım! Sizi ad gününüz münasibətilə Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Yardım Assosiasiyasının (AVCIYA) kollektivi və öz adımdan təbrik edir, yüksək dövlətçilik və ictimai-siyasi fəaliyyətinizdə yeni uğurlar, şəxsi həyatınızda xoşbəxtlik arzulayın” - deyə qeyd edilir.

E.Süleymanov daha sonra qeyd edib: “Bir kitab-albom çərçivəsində Sizin Azərbaycan dövləti və xalqı naminə uzun illərdir davam edən çoxşaxəli fəaliyyətinizi əks etdirmək mümkünəzdir”.

Vurğulanır ki, albom nəşrdə sadəcə 2016-2024-cü illəri əhatə edən əsas fəaliyyət istiqamətləri təqdim edilir: “Böyük məmnuniyyət hissi ilə Sizi bir daha təbrik edir, ad gününüüzə həsr etdiyimiz nəşrimizi - “Sərkərdənin silahdaşı” kitab-albomunu Sizə təqdim etməkdən şərəf duyuruq”.

□ Musavat.com

26 avqust Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti (2017-ci ildən), Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyət Fondunun prezidenti, Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının prezidenti Yeni Azərbaycan sədrinin birinci müavini, İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın doğum günüdür.

Mehriban Arif qızı Əliyeva Bakı şəhərində ziyalı ailəsində anadan olub. 1981-ci ildə Bakı şəhəri 23 №-li orta məktəbi qızıl medalla bitirərək, N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub. 1988-ci ildə İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb İnstitutunu fərqlənmə diplomu ilə bitirib.

1988-1990-cı illərdə İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb İnstitutunda “Göz xəstəlikləri” ixtisası üzrə kliniki ordinatora keçib. 1990-1995-ci illər ərzində Moskvada akademik Krasnovun rəhbərliyi altında Göz Xəstəlikləri Elmi-Tədqiqat İnstitutunda işləyib. 1995-ci ildə Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə hazırda onun rəhbərlik etdiyi Azərbaycan Mədəniyyət Fondu təsis olunub. 2002-ci il oktyabrın 7-də Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının (AGF) prezidenti seçilib.

Mehriban Əliyeva 2004-cü ildən Azərbaycan xalqının Ümummilli liderinin zəngin irsinin öyrənilməsi və həmçinin Heydər Əliyevin yaratdığı milli dövlətçilik ideyalarını yeni nəsillərə daim aşılamaq məqsədilə yaradılan Heydər Əliyev Fonduna rəhbərlik edir.

2004-cü ildə Azərbaycanın şifahi xalq ədəbiyyatının və musiqi irsinin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi sahəsindəki yorulmaz səylərinə görə Mehriban Əliyeva UNESCO-nun Xoşməramlı səfiri adına layiq görülüb. 2 il öncə isə Xoşməramlı səfir kimi fəaliyyətinə xitam verilməsi üçün UNESCO-nun Baş direktoruna məktub ünvanlayıb.

2004-cü ildən Yeni Azərbaycan Partiyası Siyasi Şurasının üzvüdür.

2005-ci ildə Azərbaycanda keçirilən sosioloji sorğuya əsasən, Mehriban Əliyeva “lin qadın” adına layiq görülüb.

2005-ci il noyabrın 6-da Milli Məclisə keçirilən seçkilərdə namizədliyi Yeni Azərbaycan Partiyası tərəfindən 14 sayılı Əzizbəyov (indiki Xəzər) ikinci seçki dairəsindən irəli sürülmüş Mehriban Əliyeva 92.12% (23106 səs) səs toplayaraq deputat seçilib.

Mehriban Əliyeva mədəni-mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanmasına verdiyi töhfələrə görə 2006-cı ildə BMT-nin Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatının (WIPO) qızıl medalına layiq görülüb.

2006-cı ildə sivilizasiyalararası dialoq daxil olmaqla, müxtəlif sahələrdə genişmiqyaslı və fədakar fəaliyyətinə, qayğıya ehtiyacı olan uşaqlara diqqətinə, onların yaşayış şəraitinin yaxşılaşmasına, təhsilə, həmçinin islam aləmində görülən işlərə böyük dəstəyinə görə İSESCO-nun Xoşməramlı səfiri adına layiq görülüb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 5 may tarixli sərəncamı ilə Mehriban Əliyeva Azərbaycan Respublikasının ictimai-siyasi və mədəni həyatında səmərəli fəaliyyətinə görə Heydər Əliyev Mükafatı ilə təltif edilib.



2021-ci il martın 5-də Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin sərəncamı ilə partiya sədrinin birinci müavini təyin edilib.

Mehriban Əliyeva 1983-cü ildə İlham Əliyevlə ailə həyatı qurub. Leyla, Arzu və Heydər adlı üç övladı və beş nəvəsi var.

Mehriban Əliyeva illərdir ictimai-siyasi fəaliyyəti ilə dövlətə və xalqa saysız-hesabsız töhfələr verir. Sözsüz ki, ilk növbədə Mehriban Əliyevanın Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri kimi fəaliyyətinə nəzər salmaq lazımdır. 2004-cü ildən bu günə kimi Heydər Əliyev Fondu elm, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə və başqa sahələrdə yüzlərlə layihə həyata keçirib. 20 il ərzində müxtəlif proqram və layihələr vasitəsilə sosial problemlər həllini tapıb, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan insanlara kömək göstərilib, Azərbaycan mədəniyyətinin təbliği üçün çoxsaylı işlər görülüb. Fondun maliyyə imkanları ilə Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması üçün mühüm işlər görülüb, milli-mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanılmasına dəstək üçün layihələr həyata keçirilib. Qarşıdan yeni tədris ili gəlir. Fondun rəsmi saytına nəzər salmaq kifayətdir ki, təkcə son bir neçə ayda yeni inşa edilmiş, yenidən qurulmuş təhsil müəssisələrinin miqyasını müəyyən edək. Respublikanın dörd bir tərəfində onlarla məktəb, bağça inşa edilib, bir çoxu təmir və yenidənqurmadan sonra istifadəyə hazır vəziyyətə gətirilib.

Heydər Əliyev Fondunun vəsaiti hesabına səhiyyə sahəsinə də kifayət qədər diqqət ayrılır. Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə tibb müəssisələrinin infrastrukturunu yenilənir, ağır xəstəliklə mübarizə aparan onlarla uşağın müalicəsi üçün maliyyə ayrılır, qanvermə aksiyaları təşkil edilir, orqan transplantasiyası əməliyyatları həyata keçirilir və s. Bütün bu layihələr təkcə ölkə ərazisində

deyil, xarici ölkələrdə də keçirilir. Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlılar fond vasitəsilə bir araya gətirilir, xeyriyyə aksiyaları təşkil olunur və s. Qeyd etmək lazımdır ki, fondun rəhbəri Mehriban Əliyeva bu layihələrin hər birinə xüsusi diqqətlə yanaşır, açılışlarda iştirak edir, qayğıya ehtiyacı olan həmvətənlərinin mümkün qədər yanında olmağa çalışır. Fondun maliyyə vəsaiti hesabına ayrı-ayrı ölkələrdə tibb müəssisələrinə də yardım edilir.

Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə Heydər Əliyev Fondu Azərbaycan mədəniyyətinin dünyada təbliği, milli musiqimizin inkişafı üçün mühüm işlər görür. Mədəniyyət xadimlərinə göstərilən xüsusi qayğı isə hər zaman görünür. 20 il ərzində gənclərin təhsilinə, beynəlxalq müsabiqə və festivallarda iştirakına dəstək göstərilib. Fondun təşkilatı və maliyyə dəstəyi ilə muğam müsabiqələri, müxtəlif musiqi festivalları keçirilib, milli, klassik və caz musiqisi ilə bağlı layihələr həyata keçirilib. Fondun vəsaiti hesabına Azərbaycan incəsənət nümunələri dünyanın müxtəlif ölkələrində sərgilənir. Bu günə kimi fondun hesabına saysız-hesabsız nəşrlər işıq üzü görüb.

Heydər Əliyev fondu təkcə Azərbaycan deyil, başqa ölkələrin mədəniyyətinə, tarixinə də ciddi töhfə verir.

Mehriban Əliyevanın xüsusi diqqəti altında işğaldan azad edilmiş ərazilərdə görülən yenidənqurma və bərpa prosesini də vurğulamaq lazımdır. Qarabağda infrastruktur layihələri ilə yanaşı, tarixi və mədəniyyət abidələrinin inventarlaşdırılması, mühafizəsi, o cümlədən bərpası istiqamətində genişmiqyaslı işlər davam etməkdədir. Mehriban xanım Əliyevanın göstərişi ilə regiona yerli mütəxəssislərlə yanaşı, xarici ekspertlər də dəvət olunublar. Bərpa işləri

dini mənsubiyyətindən asılı olmayaraq bütün abidələri əhatə edir. Abidələrin yenidən qurulması zamanı onların ilkin, yəni autentik simasının pozulmaması prinsipi əsas götürülür. Quruculuq işlərinə töhfə vermək məqsədilə yeni dini və mədəniyyət obyektlərinin inşası da nəzərdə tutulur. Ötən müddət ərzində Şuşa şəhərində Molla Pənah Vaqifin muzey-məqbərə kompleksi istifadəyə verilib. Dahi Azərbaycan şairi Molla Pənah Vaqifin büstü, görkəmli bəstəkar Üzeyir Hacıbəylinin heykəli fondun dəstəyi ilə yenidən qurularaq Şuşa şəhərində ucaldılıb. Ötən dövr ərzində Şuşada Aşağı Gövhər Ağca məscidi, Mamayı məscidi, “Şirin su” hamamı, Ağdam Cümə məscidi və başqa tarixi tikililər bərpa olunub. O cümlədən yeni tikililərin açılışı olub. Fondun dəstəyi ilə Qarabağda bərpa-quruculuq işləri sürətlə davam edir.

Mehriban Əliyevanın bütün sahələri diqqətdə saxlaması sayəsində Heydər Əliyev Fondu sosial sahədə də çoxşaxəli fəaliyyət göstərir. Belə ki, ölkədə çox sayda uşaq festivalı keçirilir, Yeni il şənlikləri təşkil edilir, aztəminatlı ailələrə bəyram sovgatları paylanır, yeni parklar salınır, köhnələri təmir edilir.

Göründüyü kimi, Mehriban Əliyevanın fəaliyyəti kifayət qədər genişmiqyaslıdır və bu miqyas günü-gündən genişlənir. Ümid edirik ki, Mehriban Əliyeva humanist, təəssübkeş, xeyirxah fəaliyyəti ilə hələ uzun müddət Azərbaycan dövlətinə, xalqına töhfələr verməyə davam edəcək.

Birinci xanımı yubiley münasibətilə xarici dövlətlərin başçıları da təbrik edib.

“Yeni Müsavat” Media Qrupu Mehriban Əliyevanı doğum günü münasibətilə təbrik edir, cənsağlığı, uğurlar, nailiyyətlər arzu edir!

□ Nigar HƏSƏNLİ, “Yeni Müsavat”

Almaniya parlamentinin üzvü, anti-Azərbaycan mövqeyi ilə seçilən Frank Şvabe "AzadlıqRadiosu"na müsahibəsi zamanı yenidən ölkəmizi hədəf alıb, rəsmi Bakını Avropa Şurasında üzlükdə maraqlı olmamaqda ittiham edib. O, Azərbaycanı Avropa Şurasının təbliğ etdiyi dəyərlərə sadıq qalmamaqda günahlandırır.

Buna misal olaraq Avropa Şurası Parlament Assambleyasının Milli Məclisə seçkilərdə müşahidəçi kimi dəvət olunmamasını göstərərək və bu qərarı pisləyib, ölkə rəhbərlərinə qarşı təhqiramiz ifadələr səsləndirib. "Yeni Müsavat" fərdi salır ki, yanvarın 24-də AŞ PA Azərbaycan nümayəndə heyətinin səlahiyyətlərini ölkənin Avropa Şurası qarşısında "əsas öhdəliklərini yerinə yetirməməsi", eləcə də prezident seçkisinə assambleyaya müşahidəçilər dəvət etməməsi səbəbindən 1 il müddətinə təsdiq etməyib.

Eyni vaxtda, Avropa İttifaqından Bakıya tənqidlər səslənib. Aİ-nin xarici məsələlər üzrə nümayəndəsi Piter Stano "Politico" nəşri ilə söhbətində bildirib ki, Brüssel "Cənubi Qafqazda sülhün tərəfdarı olan gənc alim", Praqada Karlov Universitetinin doktorantı Bəhruz Səmədovun işini "narahatlıqla" izləyir. Stano "Aİ-nin rəsmi Bakını fundamental hüquqlarını həyata keçirdiklərinə görə həbs olunanların hamısını azad etməyə və saxlanılanların hüquqlarını təmin etməyə çağırır". B.Səmədov vətəne xəyanət ittihamı ilə tutulub, barəsində 4 aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Ayxan Hacıadə həm Şvabenin, həm Aİ rəsmisinin ölkəmiz əleyhinə səsləndirdiyi fikirlərə münasibət bildirib. "İlk növbədə qeyd etmək istədim ki, bir sıra korrupsiya hallarında, qaranlıq biznes əlaqələrində adı hallanan Frank Şvabenin Azərbaycan və ölkə rəhbərliyi barədə səsləndirdiyi fikirlər bu insanın nə dərəcədə qərəzli, saxta və ikiüzlü siyasətçi olduğunu nümayiş etdirir. Siyasi sabitlik, iqtisadi inkişaf və tərəqqi göstəricilərinə görə lider ölkələrdən olan Azərbaycanın siyasi rəhbərliyinə qarşı səslənən fikirlər ilk növbədə ölkənin uğurlarına qarşı qərəz kimi dəyərləndirilir", - deyərək Aİ rəsmisi bildirib.

A.Hacıadə deyib ki, AŞ PA müşahidəçilərinin Milli Məclisə seçkiləri müşahidə etməməyə dəvət olunmasının yeganə səbəbi ölkəmizə verilən siyasi səviyyədə vədlərə baxmayaraq, Azərbaycan nümayəndə heyətinin mandatının hələ də bərpa edilməməsidir: "Azərbaycan-Rusiya münasibətlərindən narahatlıq ifadə edən Şvabenin Almaniya və AŞ PA-da Rusiya ilə əməkdaşlıqda olan, hətta bu gün Rusiyanın "Qazprom" şirkəti ilə yaxından əməkdaşlıq edən şəxslərdən danışması yerinə düşərdi. Bununla yanaşı, Azərbaycanın BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə

Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) sədrliyinin bu prosedura aidiyyəti olmayan siyasi motivlərlə şərtləndirilməsi, ölkəmizin öhdəliyi daxil olmaqla, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizənin mahiyyətinə zidd fikirlər səsləndirilməsi Şvabenin Azərbaycana qarşı qərəzini növbəti dəfə nümayiş etdirir".

Aİ rəsmisinin ittihamlarına gəlinə, XİN rəsmisi deyib ki, Azərbaycan beynəlxalq səviyyədə özünə götürdüyü öhdəliklərə sadıqdır, bu öhdəlikləri yaxşı anlayır: "Bununla yanaşı, bu öhdəliklərin yalnız birtərəfli və ikili standartlar əsasında tətbiq edilməsinə, onlardan sui-istifadə edilərək ölkəmizə qarşı qərəzli yanaşmaların tətbiq edilməsinə yol verilməyəcəyini bir daha diqqətə çatdırırıq. Azərbaycanda hər hansı bir vətəndaşın siyasi əhdəsinə və ya fikirlərinə görə təqib olunduğu, özlərini jurnalçı və ya hüquq müdafiəçisi kimi təqdim edən şəxslər barədə cinayət işlərinin siyasi motivli olduğu barədə fikirlər kökündən yanlışdır və qəbul edilməzdir".

XİN rəsmisi deyib ki, dövlətə xəyanət, müəyyən fəaliyyətlərin qeyri-qanuni maliyyələşdirilməsi, qanunsuz maliyyə əməliyyatları və s. kimi bir sıra cinayət araşdırmaları ilə əlaqədar saxlanılan şəxslərin məsələsi müvafiq cinayət-prosesual qanunvericiliyin tələbləri çərçivəsində həyata keçirilir və proses tam şəffafdır: "Cinayət işlərinin və təhqiqatların, habelə məhkəmə qərarlarının nəticələrini gözləmək əvəzinə, təqsirləndirilən şəxslərin azad edilməsi üçün Azərbaycanı çağırışların edilməsi hüquqi prosedurlarla açıq ziddiyyət təşkil edir, məhkəmə hakimiyyətinə müdaxilə cəhdidir və Avropa İttifaqının təbliğ etdiyi dəyərlərə ziddir". Ekspertlər parlament seçkilərinə sayılı günlər qaldığı vaxtda Azərbaycana qarşı hücumları təsadüfi hesab etmirlər. Bunu həm seçkilər, həm də COP29 ərəfəsində Azərbaycana siyasi təzyiqlər kimi dəyərləndirirlər.

Azərbaycan Milli İstiqlal Partiyasının (AMİP) sədri Arzuxan Əlizadə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında xatırladı ki, qarşıdan gələn bazar günü parlament seçkiləri keçiriləcək və bu hadisə dünyanın diqqət mərkəzindədir. Partiya sədri vurğuladı ki, Şvabe seçkilərlə əlaqədar belə hərəkətləndirib. "Əslində bəhanə gətirir. Çünki Şvabe ilk dəfə deyib ki, Azərbaycana düşmənçilik edir. O, ölkəmizdə arzuolunmaz şəxsdir və bizə böhtanlar yağdırması ilə tanınan biridir. Halbuki ATƏT-in seçki müşahidə-

Qərbdən Azərbaycana qarşı hücum - Bakıdan sərt etirazlar..

AŞ PA və Avropa Birliyi parlament seçkilərinə sayılı günlər qaldığı vaxtda ittihamların dozasını artırır - XİN və siyasətçilər tənqidlərə reaksiya verdilər



çiləri buradadır. Həm uzunmüddətli müşahidəçilər fəaliyyət göstərir, həm qısamüddətli müşahidəçilər gələcək. AŞ PA isə Azərbaycanı haqsızlıq edib, səssizmə mandatımızı əlimizdən alıb, belə olan halda, bizdən müşahidəçi kimi dəvət gözləmələri absurddur". **A.Əlizadə eyni zamanda Bakıda COP29 konfransı keçiriləcəyi üçün Azərbaycanın gözənd salınması kampaniyası aparıldığını açıqladı:** "Məqsəd Bakını ittihamlarla gündəmə gətirməkdir. Həbslərə gəlinə, bu daxili məsələdir və hazırda istintaq davam edir. Cinayət işi açılması, istintaq hərəkətləri aparılması qanunvericilik çərçivəsində tənzimlənir. Avropa İttifaqı və AŞ PA qərəzli bəyanatları ilə Azərbaycan haqda mənfi rəy yaratmaq istəyindədir, amma buna nail ola bilməyəcəklər".

Böyük Azərbaycan Partiyasının (BAP) sədri Elşad Musayev isə dedi ki, Azərbaycan bütün tərəflərlə konstruktiv münasibət və xoş dialoq mühiti qurmağa çalışır. Partiya sədri əlavə etdi ki, Qərb institutları ilə əməkdaşlıq istiqamətində də mühüm addımlar atılır: "Amma onlar heç zaman bizə münasibətdə ədalətli olmayıblar. Qərb institutlarına lazımı olanda "Azərbaycan demokratiyaya doğru bir addım irəliləyir" hesabatları təqdim edirlər, lazım olmayanda bizi çıxdaş etməyə çalışır, təzyiq göstərməyə, qərəzli mövqe

sərgiləməyə başlayırlar. Həmçinin torpaqlarımız işğal altında olanda Qərbdən obyektiv yanaşma olmadı. Yeni nə Qarabağın işğalı faktına, nə ölkənin ictimai-siyasi vəziyyətinə dair Avropa Şurasının, Avropa İttifaqının birmənalı obyektiv rəyi olmayıb".

E.Musayevin sözlərinə görə, Azərbaycan Aİ ilə yaxşı əlaqələrə malikdir, 9 ölkəsi ilə tərəfdaşlıq var, Bakı qazının "qoca qitə"yə nəqli ilə bağlı qurumun Avropa Komissiyası ilə strateji sənəd imzalanıb, hətta Rusiya ilə yüksək səviyyədə olan əlaqələrlə bərabər, Azərbaycan Ukraynaya humanitar yardım göstərir, amma yenə də Qərb bizdən ya narazıdır, ya da qərəzlidir: "Ümumiyyətlə, ikiüzlü bir siyasətlə üzləşməkdəyik. Azərbaycan beş barmağının beşini də bal edib Qərb təsisatlarının gözüne soxa, yenə də Şvabe kimilər nifrətini, qərəzini göstərəcəklər. Bu da bir yandan xristian təəssübkeşliyindən irəliləyir, digər tərəfdən isə Azərbaycanda gərginlik yaratmaq niyyətindən qaynaqlanır. Ona görə bu ritorikada, tənqibat xarakterli bəyanatlar səslənir. Biz öz işimizi görməliyik, diplomatiyamız düzgün siyasət aparır və Qərb təşkilatlarının da içüzü hamıya bellidir. Şvabe kimi rüşvətxorlar, erməni əlinə baxanlar bizə dərs öyrədə bilməzlər".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"



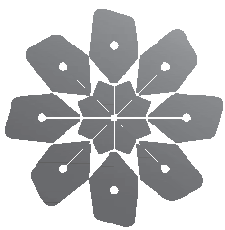
BQXK Bakıda həbsdə olan Qarabağ separatçılarının baş çəkib

Avqust ayında Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin (BQXK) əməkdaşları Azərbaycan tərəfinin haqqında məlumat verdiyi erməni əsilli şəxslərə yenidən baş çəkiblər. Bu barədə APA-ya BQXK-nin Azərbaycan nümayəndəliyinin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri İlham Hüseynova məlumat verib.

Saxlanılan şəxslərlə təkbətək görüşlər keçirilib və onların ailələri ilə əlaqəsi üçün şərait yaradılıb.

Mandatına uyğun olaraq BQXK bu cür başçəkmələr zamanı saxlanılan şəxslərlə rəftarı və saxlanma şəraitini qiymətləndirir. BQXK həmçinin şəxslərin ailələri ilə əlaqələrini bərpa etmək və ya davam etdirmək üçün şərait yaradır. BQXK-nin prosedurlarına uyğun olaraq, başçəkmələrlə bağlı müşahidələr və tövsiyələr yalnız saxlayan tərəflə paylaşılır və müzakirə edilir.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları Qarabağın erməni separatçılarının "prezidentləri" olmuş Arkadi Qukasyan, Bako Saakyan, Araq Arutyunyan, "xarici işlər naziri" olmuş David Babayan, eləcə də "parlament sədri" olmuş David İsxanyan, generallar Lyova Mnatsakanyan, David Manukyan və "dövlət naziri" olmuş Ruben Vardanyanı həbs edərək Bakıya gətirib.



**Azərbaycan
Respublikasının
Mədlanın İnkişafı
Agentliyi**

Vətəndaş cəmiyyəti, hüquqi dövlət quruculuğu

Azərbaycanda keçiriləcək növbədənənar parlament seçkilərində vətəndaş cəmiyyətinin üzvləri də iştirak edir. Bu, vətəndaş cəmiyyətinin ölkənin siyasi həyatında da aktivliyini göstərir. QHT nümayəndəsi kimi 17 dairə üzrə 20 namizəd qeydə alınıb.

Bu namizədlərin 16-sı QHT nümayəndəsi olaraq öz təşəbbüsü ilə, 2 nəfər YAP-ın siyahısı üzrə, 1 nəfər Ümid Partiyasından, 1 nəfər isə Ana Vətən Partiyasından namizədliyini irəli sürüb. Namizədlərdən 15-i QHT sədri, digərləri isə nümayəndələrdir. QHT namizədlərinin gender tərkibi bərabərdir: 10 qadın, 10 kişi. Araşdırmalar göstərir ki, eyni dairələr üzrə (35 və 81) hər birində 2 QHT nümayəndəsi arasında mübarizə gedir.

QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Agentliyinin Müşahidə Şurasının üzvü, "Vətəndaş" İctimai Birliyinin sədri Günel Səfərovanın sözlərinə görə, sentyabrın 1-i Azərbaycan tarixi üçün önəmli və yeni hədəflərə yönəlik Milli Məclis seçkiləri keçiriləcək. Onun fikrincə, bu seçki parlamentarizm ənənəmizin cümhuriyyət tariximizə dayanan qalib dövlətimizin həyatında olduqca əhəmiyyətli hadisədir: "Seçkilərdə xüsusilə qadın namizədlərin sayının çox olması, onların fəal seçki kampaniyalar aparması, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının nümayəndələrinin saylarının çoxluğu sevindirici haldır:

"2020-ci il Böyük Qələbə həyatımızın hər sektorunda köklü pozitiv dəyişikliklər etdi. Bu dəyişikliklərin də fonunda parlamentimiz dəyişməli, yenilənməli və daha faydalı fəzaya keçməli idi. İndi bu proses üçün şərait yaranıb".

Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının Mərkəzi Aparat rəhbəri Samir Əsədli də vətəndaş cəmiyyətinin seçkidə iştirakını vacib hadisə sayır. Onun fikrincə, QHT nümayəndələri arasında deputatlığa namizədlər var: "Vətəndaş cəmiyyəti nəzarət mexanizmidir. Onlar bütün sahələrdə şəffaflığa kontrol edirlər. Seçki isə hər birindən öndə gedir. Vətəndaş cəmiyyəti hüquqi dövlət quruculuğu prosesində əlahiddə rola malikdir. Ona görə də sivil toplum nümayəndələrinin də seçki prosesinə qoşulması fəallığı artırır amillərdən biridir. Ümumiyyətlə, QHT-lərin rolu və təsiri nə qədər artarsa, o qədər demokratiyanın, hüquqi dövlət quruculuğu prosesinin, vətəndaş cəmiyyətinin inkişafına təkan vermiş olar. Çünki demokratiya-seçki-vətəndaş cəmiyyəti bir-birinə zəncirvari bağlılığı olan məsələlərdir".

Mülki cəmiyyət, hüquq

ÜSAVAT
N 152 (8525) 27 avqust 2024

Bu seçkidə vətəndaş cəmiyyətindən namizədlər çoxdur - aktivliyin səbəbi...

QHT nümayəndəsi kimi 17 dairə üzrə 20 namizəd qeydə alınıb, hüquq müdafiəçiləri bunu müsbət hal sayır



S.Əsədli hesab edir ki, QHT-lər vətəndaşların seçkilərdə aktiv iştirakı, səs verməyə gəlməsi üçün fəal olmalı, çağırışlar etməlidir: "Bizim insanlarda seçki institutuna, səs verməyə münasibətin dəyişməsində ciddi iş aparılmasına ehtiyac var. Vətəndaş cəmiyyəti bu yükü üzərinə götürməlidir. QHT üzvləri keçirdikləri görüşlərdə, tədbirlərdə vətəndaşları

maarifləndirməli, səs vermə hüquqları haqda məlumatlandırmalı, səs vermədə iştirakın vacibliyini izah etməlidirlər".

Siyasi Hüquqların Müdafiə Mərkəzinin rəhbəri Xəzər Teyyublu seçkidə iştirakı bütün hallarda əhəmiyyətli adlandırır. Onun nəzərinə, seçkiyə gəlməyənlər də olur, amma onların arqumentləri ilə nəticə əldə etmək mümkün deyil: "Bəzi

hallarda vətəndaşlarımız da düşünür ki, niyə səs verməyə gedim? Təbii ki, bu yanlış rəyi dəyişmək lazımdır. Bu təfəkkürün yenilənməsində isə QHT-lər mühüm rol oynaya bilərlər. Çünki bizim regionlarda, kəndlərdə, qəsəbələrdə, ucqar ərazilərimizdə səs vermədə iştirakla bağlı problemlər mövcuddur. Vətəndaş cəmiyyətinin üzvləri məhz problemlə yaşayış məntəqələrini,

kəndləri araşdırıb tapmalı, orada seçicilərlə söhbət etməli, onlara hüquqlarını başa salmalıdırlar. Seçici bilməlidir ki, səs verərkən hansı halda problemlərlə qarşılaşa bilər, onun hüquqları hansı halda pozula bilər, seçki məntəqəsinin sədrindən və üzvlərindən nələr tələb edə bilər, müşahidəçilərə hansı çağırışları edə bilər. İnanın ki, bu sahədə xeyli boşluqlar var və seçicilərə öz hüquqları barədə geniş məlumat verilməlidir".

X.Teyyublu bu seçkidə QHT nümayəndələrindən namizədlərin sayının çox olmasını müsbət hal sayır və onun fikrincə, buna səbəb getdikcə vətəndaş cəmiyyəti üzvlərinin siyasi yetkinliyinin, təcrübəsinin artmasıdır: "Onlar hesab edirlər ki, cəmiyyətdə bir status qazanıblar, müəyyən nüfuz sahibidirlər, ictimaiyyət onları tanıyır, siyasi praktika-yı yiyələniblər, qanunvericiliyi bilir və Milli Məclisdə də təmsil oluna bilərlər. Yeni yaxşı mənada kimsədən geri qalmırlar. Məncə, bu çox yaxşı tendensiya və bu sektorun özünə olan inamını göstərir".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Emil SALAMOĞLU

Bizim tərəfimizdən bu xalqlara kiçik də olsa dəstəyin verilməsi prinsipə, təqdir olunan hərəkətdir. Amma qədim Çin fəlsəfəsində deyildiyi kimi: hər şeyin müsbət tərəfləri olduğu kimi mənfiyyətləri də olur, yəni hər qaranlıqda bir işıq, hər işıqda da bir qaranlıq var.



Hüseynbala SƏLİMOV

nə də 19-cu, biz hələ bundan əvvəlləri demirik!

Odur ki, dünyaya baxışlarını dəyişmirlərsə, qoy onda heç olmasa, eynəklərini dəyişsinsinlər.

Bundan başqa, hazırda Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının lider dövlətlərindən biridir. Sırr deyil ki, bu, nisbətən zəif xalqların, öz müstəqilliklərini qorumaqla bağlı müəyyən problemlər və hətta çətinliklər yaşayan dövlətlərin birliyi. Bu birlik də əzilən xalqların yanında olmasa, daha kim olacaqdır, kim onlara dəstək verəcəkdir?

Müstəmləkə ilə mübarizəyə dəstək vermək həm də bir mənəviyyət məsələsidir. Təxminən mütləq millətlər və insanlar azadlıq uğrunda çarpışan xalqların yanında olublar. Müstəmləkəçiliyə qarşı mübarizənin çətinliklərini bəlkə də bizdən yaxşı heç kim bilmir. Bu mübarizənin ən birinci, ən ümdə problemi isə eşidilməkdir - bu yolu tutan xalqlar ilk növbədə səslerini dünyaya, başqa

Müstəmləkəçiliklə mübarizəyə dəstəyin müsbətləri və mənfiləri...

xalqlara çatdırmaq istəyirlər, amma heç də həmişə eşidilmirlər.

Vaxtilə bizim indiki Azadlıq meydanında yüz minlərlə insan toplaşdı. Onların da qarşılaşdığı ilk problem məhz eşidilmək idi. İnsanlar möhtac idi ki, qəzetlər, televiziya-lar bu yüz minlik mitinqlərdən heç olmasa, bir cümlə yazsınlar, kiçik bir informasiya versinlər, süjet göstərsinlər! Amma yazmırdılar, danışmırdılar, göstərmirdilər, sanki heç nə baş verməmişdi! Odur ki, öz haqq səsini dünyaya çatdırmaq üçün Bakıya gələn bəzi kiçik xalqların təmsilçilərini yaxşı başa düşmək olar - Azərbaycan onlar üçün kiçik de olsa, bir nəfəslidir...

Amma dünya həm də siyasət dünyasıdır. Bunu azca sonra daha konkret toxunacağımız cənab fransızlar hamıdan yaxşı bilirlər.

Hətta Fransa vaxtilə uzaq ABŞ-ın İstiqlaliyyət hərəkatına dəstək verəndə həm də konkret geosiyasi məqsədlər güdürdü - bəzi mülahizələrə görə, fransalı Jilber Lafayet belə heç də elə-belə canfəşanlıq etmədi! Deyilənə görə, məqsəd həm də Britaniya imperiyasını zəiflətmək idi...

Elə bu səbəbdən də bu məsələnin siyasi tərəfləri də var, xüsusən də söhbət Fransa müstəmləkələrindən gedəndə - biz bu yolla bizə təzyiq edən Fransaya cavab verməyə çalışırıq.

Fransanın son vaxtlarda Azərbaycana qarşı apardığı siyasət hamıya məlumdur. Əslində burada təəccüblü heç nə yoxdur - bu ölkə başabəla Minsk Qrupunun üçüncü həmsədri olanda neçə-neçə insan haray çəkdi ki, gələn buna razılıq verməyək, bu ölkə erməni yuvasıdır!

Düzdür, ovaxtkı prezident Jak Şirak bir az balanslı siyasət yürütməyə çalışırdı, amma o, gedəndən sonra rəsmi Parisin maskası tamam yırtıldı, balans-filan qalmadı.

İndi ABŞ faktiki olaraq bəyan edibdir ki, bəzi diplomatik şablonların, artıq gereksiz bir arxaizmə çevrilmiş diplomatik formatların, yəni Minsk Qrupunun qalmasıda ısrar etməyir, tərəflərə istənilən formatda əməkdaşlıq etməyə hazırdır. Düşünürük ki, bu xüsusda Rusiya ilə də danışmaq, onun razılığını almaq olar. Qalır birçə Fransa - bu ölkə heç cür razılaşmır ki, qatar gedib, keçmiş Dağlıq Qarabağ problemi tamam və birləşməli həll olunub, bunu bir az nala-mıxa vırsa da, hətta İrəvanın özü - Parisin "kiçik bacısı" da etiraf edir!

Fəqət, bir daha deyirik ki, Paris bununla barışmaq istə-

mir, Ermənistanı qızıdırmaqda, hətta silahlandırmaqda davam edir. Bu yaxınlarda cənab E.Makron yenə Ermənistanla gəlməlidir. Görək, bu dəfə hansı "müjdələr"lə gələcək! Bütün hallarda, biz Fransa ilə ehtiyatlı olmalıyıq, böyük və məkrli dövlətdir, hazırda siyasi cəhətdən hətta Avropa İttifaqı da onun təsiri altındadır.

Bizim onların koloniyalarının mübarizəsinə dəstək verməyimiz əslində həm də Parisin keçmiş Dağlıq Qarabağ separatistlərinə verdiyi dəstəyə bir cavabdır. Amma bir az ehtiyatlı olmalıyıq, çünki Fransa bu məsələdə bir az uzağa gedə bilər. Ümid edirik və hətta tamamilə əminlik ki, böyük hesabla onlar heç nəyə nail olmayacaq - bir daha deyirik ki, qatar artıq gedibdir. Amma məsələ var, deyirlər ki, ehtiyat ıgıdın yaraşığıdır...



Qlobal istilənmiş Elariz

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Daha bir dünya şöhrətli insan xaricdə problemlə üzləşibdir. Yox, bu dəfə Telegramın müdiri Paşa Durovu nəzərdə tutmuram. Söhbət Elariz müəllimindən gedir. Xalqımızın görkəmli sənətkarlarından biri olan Elariz müəllim bir neçə il qabaq nədənsə Qrinkard lotereyası oynadı, nəticədə bəxti gətirdi (nisbi gətirməkdir - bax: yazının ardı), ABŞ vətəndaşlığı uddu, çıxıb getdi. O vaxtdan musiqi aləminizdə bir bülbül azaldı. Artıq camaat toylarda oynamır, televizorda konsertləri izləmir, günorta saat 2-də Muğam saati verilişi üçün radi onun böyrünə dirşəklənirik. Nəyə lazımdır, əgər Elariz müəllim oxumursa, qulağımız kar olsa yaxşıdır.

Sözgeşi, o vaxt danışdırlar ki, bir gün Elariz kamançaçı Həbil Əliyevə deyir mənə fəxri ad veriblər. Həbil müəllim deyir: "Onlar verib-verib, bəs sən qanacağın harada idi ki, götürürdün?" Bir də yenə Həbil müəllimdən rəvayət edirlər, deyibmiş ki, Elarizi toya pulsuz da aparsan bahadır. Rəhmətliyin belə maraqlı söhbətləri olardı.

Uzun sözün qısa, Paşa Durov Paris hava limanında tutulub yerli "Kürdəxan"ı aparılarda, ünvanına daha heç bir teleqram çatmayanda Elariz müəllim Nyu Yorkdan canlı yayım açıb, xalqımıza gileylənib. Deyib həvə çox istidir, ciyərım yanır. Sitanın sonu.

Şair demişkən: "Arizi qəmlər əlindən üreyim şişmiş idi"... Ardını özünüz bilirsiniz.

Əlbəttə, isti olacaq. Sənin orada nə işin var? Qaçaq-quldur ölkəsidir. Zənciləri də avtobusa buraxmırlar. Gül kimi ana yurdunda oturdun, Bakıda sərinləyirdin. Oğuz-Bakı su kəməri də təzə remondan çıxıb, ta suyu vedrə ilə daşıyırdı. Özümüz belə yaxşı aparsaq, seçkidən sonra bütün hovuzlara su buraxılacaq.

Elarizin Amerikada istilənəsi qlobal istiləşmənin növbəti isbatıdır. Baxmayaraq hələ də bəzi həmvətənlərimiz bu istiləşmə mövzusunda inanmır. Guya Qərbin, liberalistlərin, qlobalistlərin, nə bilim hansı istiləşmə oyunlarıdır. Hətta koronavirusa da inanmırlar. Deyirlər oyun idi. O boyda camaat nədən öldü, niyə peyvənd olunurduq, dünya nədən qapanmışdı - sanki bunun heç biri olmayıb.

Heyrətamiz cahillikdir. Bəşəriyyət səhər yediyi zəhəri günorta yaddan çıxarır. Bu qədər yaddaşsızlıq olarmı? Biz bu ağlla necə təkamül etmişik? Şəxsən mən artıq elmə-zadə şübhə etməyə başlamışam. Bu cür axmaq varlıq evolyusiya pilləsinin başına çıxma bilməzdi. Ortada nə sə mistika var.

Yeri gəlmişkən, bugünlərdə Ərbəin günü idi, xeyli müsəlman yoldaşlarımız ağlaşdılar, Kərbəladakı Əlqəmə çayının qırağında qüssəyə büründülər. 1500 ildir ağlayırıq, Allah axırını xeyir eləsin. Bu qədər ağlaşma ilə neçə kəmərlər dolardı. (Ancaq elə çıxmasın mən bunu bəyənmiyəm. Qətiyyə. Ağlayan müsəlman ağlamayan müsəlmandan daha müsbət şəxsiyyətdir. Ağlamayanlar adətən başqalarının anasını ağladır).

Eyni zamanda təəccüblü haldır ki, elmə, koronaya, Yerin yumru olmağına, salavat çevirdiyi Aya kafir ayağı dəyməyinə və sairə mövzularda inanmayan adamlar dələduzlara çox asanlıqla inanırlar. Hər gün yeni-yeni dələduzluq növlərimizin inkişafı haqda xəbərlər gəlir. İnternetin inkişafı dələduzluğu lap asanlaşdırıb. Qabaqlar avtobusda, metrodə basabasa salıb cibə girenlər indi rahat, sərin ofisdə oturub bank hesablarına girirlər. Süni intellekt vasitəsilə adamın səsini təkrarlamaq, qohum-əqrəbasından, dost-tanışından pul almaq olubmuş.

Mən ən çox ondan qorxuram ki, bu dələduzlar bizim seçki səslerimizi də təkrarlamağı öyrənsin, bizim əvəzimizə saxta səs versin. Allah göstərməsin. Dəhşət olar. Hər şeyə dözmək olar, bircə seçki saxtakarlığı dözülməzdir. İnşallah, hökumətin buna qarşı tadbiri vardır.

"Amerika qoşunlarının Ermənistanla gətirilməsi ilə bağlı Caliber.az-ın xəbəri cəfəngiyyətdir. ABŞ-ın İrəvandakı səfirləri artıq bu məsələ ilə bağlı bəyanat verib".

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bunu ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Mark Libbi İctimai TV-yə müsahibəsində deyib. "Təəssüf ki, bəziləri, o cümlədən Caliber var ki, ancaq təxmin edə biləcəyim məqsədlər üçün alovu yandırmağa, Ermənistanla Azərbaycan arasında çətinliklər yaratmağa çalışırlar", - deyərək diplomat qeyd edib. Onun sözlərinə görə, ABŞ-ın Azərbaycan, Ermənistan və Gürcüstanla əməkdaşlığı üç ümumi məqsədə - bu ölkələrin suveren, demokratik olmasına və xarici təsirlərdən asılı olmamasına xidmət edir. "Mənə tamamilə aydındır ki, hazırda Azərbaycan və Ermənistan arasında ən böyük problem etimadsızlıqdır", - deyərək Libbi qeyd edib, baxmayaraq ki, hər iki ölkənin liderləri sülhə çox yaxın olduqlarını bəyan edib və bu, nikbinlik yaradır.

Libbi "Ermənistan Konstitusiyasının müddələrinin sülh sazişinə mane olub-olmaması" sualına cavab verərkən bunu dəyərləndirməyib. Onun sözlərinə görə, tərəflər özləri həll yolu tapmalıdırlar. ABŞ Konqresinin Azərbaycanla bağlı mənfi qiymətləndirilməsi ilə bağlı sualı cavablandıran səfir açıq şəkildə bildirib ki, Amerika demokratik ölkədir, konqresmenlərin bütün məsələlərdə öz fikirləri var və administrasiya onlara diktə edə bilməz. Bütövlükdə ABŞ-ın maraqlarına gəlincə, sülh sazişi lazımdır, korrupsiya olmalıdır, qanunun aliliyi və müqavilələrin təminatları olmalıdır. "Əsrin müqaviləsinin bağlanması zamanı olduğu kimi, Azərbaycan xarici sərmayələri cəlb etmək istəyirsə, bu barədə düşünməlidir", - səfir qeyd edib.

O, həmçinin qarşıdan gələn COP29 konfransının böyük əhəmiyyətini və Azərbaycanda yaşıl enerjinin yaradılması perspektivlərini qeyd edib. Səfir ABŞ-ın işğaldan azad edilmiş ərazilərin minalardan təmizlənməsində iştirakına da toxunub və qeyd edib ki, son illər Amerika bu məqsədlər üçün külli miqdarda vəsait xərcləyib. "907 sayılı düzəliş"i iki tərəfli münasibətlərdə ən bö-



Amerikalı səfirin "907-ci düzəliş"ə məntiqsiz "izahı"

ABŞ-ın Bakıdakı elçisi məlum qərarın ikitərəfli münasibətlərdə ən böyük problem olmadığı qənaətindədir; **Qabil Hüseynli**: "Libbi bədnam düzəlişin müəllifi Baydenin göndərdiyi səfirdir, ondan başqa nə gözləmək olardı?"

yük problem olduğu iddiasına isə səfir belə deyib: "Ən böyük problem insan haqları problemidir - jurnalistlərin, QHT-lərin və vətəndaş cəmiyyətinin həbsdədir. Siz 907-ni ikitərəfli münasibətlərdə ən böyük problem kimi göstərə bilərsiniz, mən güman edərdim ki, bu, insan haqlarıdır".

Amerikalı elçi həqiqətən məntiqsiz arqument gətirib. Bakı ABŞ-ın Azərbaycana hərbi yardımlarını qadağan edən bədnam "907-ci düzəliş"i ləğvindən, ölkəmizə lazımdır, korrupsiya olmalıdır, qanunun aliliyi və müqavilələrin təminatları olmalıdır. "Əsrin müqaviləsinin bağlanması zamanı olduğu kimi, Azərbaycan xarici sərmayələri cəlb etmək istəyirsə, bu barədə düşünməlidir", - səfir qeyd edib.

sında əsas problem kimi görür...

Professor Qabil Hüseynlinin "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, "907-ci düzəliş" 1992-ci ildə ABŞ Konqresi tərəfindən Azadlığa dəstək haqqında akta əlavə edilən və Azərbaycana ABŞ-ın birbaşa dövlət yardımını qadağan edən qərardır: "Erməni lobbisinin təşəbbüsü ilə qəbul edilmişdi, Baydenin də az rolu olmamışdı. Düzəliş ilk dəfə 1992-ci ildə Azərbaycan tərəfindən Dağlıq Qarabağın "işğalı" və Ermənistanla qarşı blokada-sını dayandırmaq məqsədilə senator Con Makkeyn tərəfindən təklif edilib, ancaq daha sonra naməlum səbəblərə görə qeri qaytarılmışdı. Bundan sonra yenidən senator Con Kerrinin və erməni lobbisi təşkilatlarının dəstəyi ilə konqresmen Veyn Ovens tərəfindən Konqresdə irəli sürüldü. Senator Riçard Luqar düzəlişin qəbul edilməsinin əleyhinə çıxmışdı, buna baxmayaraq, düzəliş Konqres tərəfindən qəbul edildi. 2001-ci ildə 11 sentyabr hadisələrindən sonra Azərbaycanın beynəlxalq terrorizmlə mübarizədə dəstəyini təmin etmək məqsədilə ABŞ Konqresi prezidentə

düzəlişin hüquqi qüvvəsini dayandırmaq səlahiyyəti verdi. Amma indi qədər "907-ci akt" ləğv edilmir".

Q.Hüseynlinin fikrincə, ABŞ səfiri uğursuz müqayisə aparıb: "Azərbaycan işğal faktına son qoydu, həmsədr ölkələrdən biri olan Amerika da təsdiqləyir ki, Qarabağ azad olunub, Azərbaycanın suveren ərazisidir. Ancaq qərar dəyişmir. Çünki ermənipərəst Baydenin cəfəngliyi ilə qəbul olunan bu düzəliş indi onun sayılı günləri qalan prezidentliyi dövründə çətin ki, ləğv edilsin. Libbi də həmin qərarın həmmüəllifi Baydenin göndərdiyi səfirdir, ondan başqa nə gözləmək olardı? Ancaq səfir etiraf etməlidir ki, bu sanksiya Azərbaycanda insan hüquqlarının vəziyyətinə görə qəbul olunmayıb. Hətta ölkədə insan haqları ilə bağlı problemlər mövcuddursa, bunu "907-ci düzəliş"dən daha önəmli kimi təqdim etmək səfirin diplomatik manipulyasiyasıdır. ABŞ-la Azərbaycan o qərarın ləğvini müzakirə etməlidirlər, insan hüquqları, həbslər mövzusunda tövsiyə xarakterli danışıqlar ola bilər, başqa heç nə. Sadəcə, səfir məlum düzəlişin əhəmiyyətini kiçiltməyə çalışıb".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
 "Yeni Müsavat"

Nikol Paşinyanın Ermənistanın Müstəqillik Bəyannaməsinin qəbul edilməsinin 34-cü ildönümü münasibətilə həftəsonu dərc olunmuş təbrik mətni erməni millətçi dairələrinin amansız hücumlarına səbəb olub.

Onların fikrincə, Paşinyanın müraciətində Müstəqillik Bəyannaməsi ilə hazırkı Ermənistan Konstitusiyası arasında ziddiyyətlərin olmasını vurğulaması təsadüfi deyil. Belə ki, bu müraciət konstitusiyanın preambulasından bəyannaməyə istinadların çıxarılmasına zəmin hazırlamaq cəhdidir. Erməni revanşistlərinin qəzəbinə Paşinyanın 1990-cı il avqustun 23-də qəbul edilmiş bəyannamənin 5-ci maddəsinə əsasən, silahlı qüvvələr, daxili qoşunlar, dövlət və ictimai təhlükəsizlik orqanlarının o vaxtkı Ermənistan SSR Ali Sovetinə tabe olması barədə dedikləri olub. Halbuki Ermənistanın hazırkı konstitusiyasına görə, onlar əvvəlcə ölkə prezidentinə, 2018-ci ilin aprelindən sonra isə hökumətə tabe olublar. "Bu, birbaşa və birmənalı şəkildə göstərir ki, Ermənistan Konstitusiyası yalnız Müstəqillik Bəyannaməsinin birbaşa, hərfi və birmənalı ifadə olunan müddəalarını ifadə edir və hər hansı digər şərh, sadəcə olaraq, yersizdir", - Nikol Paşinyan müraciətində yazıb. Bununla bağlı xatırladaq ki, Ermənistanın hazırkı konstitusiyası, daha doğrusu, onun preambulası bu gün Azərbaycanla sülhün əldə olunmasına əngəl törədən əsas maneələrdən biridir. Məlum olduğu kimi, orada Azərbaycanın keçmiş Dağlıq Qarabağ bölgəsinin Ermənistanla "iləhdə edilməsi" haqqında Müstəqillik Bəyannaməsinə istinad var. Paşinyan Azərbaycana ərazi iddiaları ilə bağlı bu prinsipial mühüm məsələdən yayınsa da, onun dünənki mesajı konstitusiyanın preambulasının çıxarılmasına hazırlıq kimi qəbul edilib.

Keçmiş prezident Serj Sarkisyanın rəhbərlik etdiyi "Respublika" Partiyası bəyan edib ki, "konstitusiyanın preambulasından Müstəqillik Bəyannaməsinə istinadların çıxarılması yolverilməzdir". Keçmiş deputatı Qaqik Minasyan konstitusiyanın "Ermənistan dövlətçiliyinin əsas prinsiplərinə və Müstəqillik Bəyannaməsində əks olunmuş milli ideyalarına əsaslandırdığını" vurğulayıb. Məhz buna görə də konstitusiyanın preambulası onun təbircə desək, "təkcə xarici düşmənlərin deyil, həm də daxili xain qüvvələrin spekulasiya obyektinə çevrilib". Keçmiş prezident Levon Ter-Petrosyanın rəhbərlik etdiyi Erməni Milli Konqresindən Aram Manukyan Paşinyanın Müstəqillik Bəyannaməsinin ildönümü şərəfinə etdiyi müraciəti "təbrik yox, ayıb" adlandırıb. Onun

Paşinyanın ilginclik konstitusiyaya açıqlaması - yeni oyun, yoxsa...

Bakının əsas tələbini icra etməkdən başqa çıxış yolu olmayan Ermənistan rəhbərliyi "bir addım irəli, iki addım geri" siyasəti yürüdü; **partiya sədri**: "Başa düşür ki, Azərbaycan belə bir tələb qoyubsa, mütləq yerinə yetirilməlidir"



fikrincə, əslində Paşinyan belə bir fikri çatdırmaq istəyir ki, Müstəqillik Bəyannaməsi konstitusiyaya uyğun deyil və o, konstitusiyanın preambulasından çıxarılmalıdır. Daşnaksütyun Partiyası, gözləndiyi kimi, konstitusiyanın preambulasının çıxarılmasına qarşı bəyanat yayıb və Paşinyanın müraciətini pisləyib. Beləliklə, bəlli olur ki, Ermənistanda ki revanşist dairələr keçmiş Dağlıq Qarabağ bölgəsinin Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanınmasını "antikonstitusiyaya addım" kimi qiymətləndirərək, konkret olaraq konstitusiyanın preambulasına istinad edirlər... Yada salmaq ki, rəsmi Bakı Ermənistan Konstitusiyasında təsbit edilmiş Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları sülh prosesində gələcək irəliləyiş üçün yeganə maneə hesab edir. Paşinyanın bu müraciəti Ermənistanın baş nazirinin yeni oyunu kimi də dəyərləndirilə bilər. Erməni baş nazir bu müraciəti ilə Qərbe və ona sülh sazişini imzalamaq üçün təzyiq edənlərə göstərmək istəyir ki, o, konstitusiyayı dəyişməyə hazırdır, amma erməni müxalifəti buna imkan vermir.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Prezidenti sülhün imzalanması üçün rəsmi İrəvanın qarşısında iki şərt irəli sürüb, onlardan biri Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiasının əksini tapdığı konstitusiyaya, həmçinin ölkənin normativ hüquqi aktlarına dəyişiklik edilməsidir. Paşinyan

da anlayır ki, bu addımı atmasa, sülh olmayacaq, amma radikallardan yayınaraq addım atmaq üçün də cəhdlər göstərir.

Deputat Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a bu mövzu ilə bağlı maraqlı fikirlər söylədi: "Uzun illərdir ki, ermənilər Dağlıq Qarabağ və Ağrı dağı kimi simvollarla manipulyasiya edirlər... Amma 2023-cü ilin sentyabrında İrəvan nəhayət ki, Qarabağ üzərində nəzarəti tam itirdikdən sonra və Ermənistan hakimiyyəti ölkənin konstitusiyasının, gerbinin və himninin dəyişdirilməsindən danışmağa başladı... Təbii ki, həmin vaxtdan da Paşinyan ölkənin əsas sənədinə münasibətini dəyişdi və ölkəni daha "rəqəbətlə" etmək üçün onu dəyişdirməyi təklif edir. Ermənistan hakimiyyətinin güzəştə getməsinin əsas səbəbi Azərbaycanla yeni müharibədən və Ermənistanın özünün müstəqilliyini itirməsindən qaçmaq istəyidir... Ermənistan konstitusiyasının preambulasında müstəqillik aktı kimi verilən müddəa birbaşa Azərbaycan ərazilərinə qanuni iddialar deməkdir və buna görə də Ermənistan konstitusiyasını dəyişməlidir!"

A.Nağıyev əlavə etdi ki, bundan başqa gerbdəki bir sıra simvollar da dəyişməlidir: "Ermənilərin bir çoxu Azərbaycanın guya Türkiyənin dəstəyi ilə ölkənin bir hissəsini işğal etməyə və ya güc yolu ilə dəhliz açmağa cəhd

edəcəyindən qorxur. İrəvan bu və ya digər şəkildə narahatlıqlarını Qərbe çatdırmağa bildi və müəyyən qədər də inandırdı... Təbii ki, Qərbin də regionda öz maraqları var - Rusiya faktoru və sair. Ermənistan hakimiyyəti öz təkliflərini təbii ki, referenduma çıxarmağa çalışır və qanunda dəyişiklik etmək iddiasındadır. Çünki sülh müqaviləsi imzalanması məhz bunu tələb edir. Əks halda, parlament ratifikasiyası mümkün olmayacaq... Eyni zamanda Paşinyanın təklifləri Ermənistan cəmiyyətində qızğın müzakirələrə səbəb olub və İrəvanın guya Bakının tələblərini həvəslə yerinə yetirdiyindən xəbər verir".

Deputatın sözlərinə görə, Ermənistanda belə düşünlür ki, Qarabağda ərazi güzəştinə gedən istənilən erməni lideri dərhal devriləcək: "Amma Paşinyan əvvəlcə ərazilərin bir hissəsini itirdiyini etiraf etdi, sonra isə Qarabağdan tamamilə imtina etdi. Müxalifət liderləri onu satqın və sair adlandırıb və kütləvi etiraz aksiyaları keçiriblər. Amma devrilmiş baş vermədi... Hökumət bu dəfə əsas qanunu dəyişdirmək üçün referendumda uğur lehə 600 mindən çox səs toplamalı olacaq. Təbii ki, öz gələcəyini fikirləşən xalq buna getməlidir, əks halda, daha qorxu və rəzalet içində mövcudluğa məhkumdurlar".

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı isə hesab edir ki, Ermənistandakı siyasi getdikcə bir neçə

istiqamətdə mürəkkəbləşir: "Hakimiyyətlə müxalifət arasında qarşıdurma daha da kəskinləşir. Xalqın içində də hakimiyyətə qarşı etirazlar var. Paşinyan yaranmış vəziyyətdə müəyyən xarici sifarişləri icra etməyə çalışır. Belə sifarişlər əsasən Qərbdən, ABŞ-dən gəlir. Ona görə də çalışır ki, onların sifarişlərini icra etsin. Eyni zamanda Nikol Paşinyan Rusiyanın təzyiqlərindən yayınmağa çalışır. Onun həyata keçirdiyi siyasət xətt bundan ibarətdir".

A.Nağı güman etmir ki, Ermənistan rəhbərliyi Azərbaycanla münasibətləri normallaşdırmağa çalışır: "Paşinyanın hərəkətləri bunu göstərir ki, o, Azərbaycanla sülh müqaviləsini imzalamağa maraqlı deyil. Sadəcə olaraq, o, bir neçə istiqamətdə manevr etməyə cəhd göstərir. Burada əsas məqsəd də öz hakimiyyətini möhkəmləndirməkdir. Ermənistan Konstitusiyası və Müstəqillik Bəyannaməsi ilə bağlı dediyi fikirlər də özünün maraqlarına uyğun müəyyən məsələləri reallaşdırmaq istəyi ilə bağlıdır. Paşinyan konstitusiyayı dəyişmək istəyir, amma cəmiyyətdə onun bu planına etirazlar var. O, ölkə konstitusiyasını həm Azərbaycanın tələblərinə uyğun olaraq dəyişdirmək istəyir, başa düşür ki, Azərbaycan belə bir tələb qoyubsa, o, mütləq yerinə yetirilməlidir, amma müxalifət də Paşinyana qarşı hücumları davam etdirir, onun Azərbay-

canın diqtəsi ilə hərəkət etdiyini əsas götürür. Ona görə də Paşinyan çalışır ki, mövcud konstitusiyanın Ermənistanın maraqlarına uyğun olmadığını, içində ziddiyyətlər olduğunu göstərsin və dəyişikliklərə gedilməsi məsələsində o ziddiyyətlərə əsaslansın. Məhz bu səbəbdən güc nazirlərinin kimə tabe olması ilə bağlı - parlamentə, yoxsa hökumətə - bəyannamədəki məqamlarla bağlı fikirlər ortaya qoyur. Eyni zamanda müstəqillik bəyannaməsinin özünü şübhə altına alır ki, bəyannamədə məntiq var, konstitusiyanın maddələri ilə uyğunluq təşkil edir, yoxsa yox?"

A.Nağının fikrincə, gördüyü kimi, bu məsələlərə diqqət yönəldir və rəqiblərinin etirazlarına baxmayaraq, faktlarla danışır: "Ortaya faktlar qoyur ki, doğrudan da konstitusiyanın preambula hissəsi ilə və preambula hissəsindəki müstəqillik bəyannaməsinə istinadların mahiyyəti ziddiyyət təşkil edir. Amma müxalifət sübutlarla ona qarşı mövqə ortaya qoya bilmir. Hətta müəyyən qədər konstruktiv mövqedə olan Levon Ter-Petrosyan nümayəndəsi belə, qərəzli şəkildə hücum keçib, fakt, sübut ortaya qoymadan Paşinyanın haqsız olduğunu sübut etmək istəyir. Serj Sarkisyanın, Daşnaksütyunun mövqeyi aydındır, istənilən məqamdan istifadə edib, Paşinyanı hakimiyyətdən uzaqlaşdırmağa çalışırlar. Ona görə də mən bu mübarizədə Paşinyanın öz hakimiyyətini möhkəmləndirmək cəhdi kimi baxıram. Konstitusiyayı dəyişdirdikdən sonra hətta prezident üsul-idarəsinin tətbiqi ilə bağlı müzakirələr dolaşır. O, bu yolla öz hakimiyyətini möhkəmləndirməyə çalışır. Çünki bu dəfə seçkilər yolu ilə parlamentdə səs qazanacağı ehtimalı nisbətən azdır. Çünki onun əleyhinə çox böyük təbliğat kampaniyası aparılır. Bu mənada konstitusiyada elə bir dəyişiklik etmək istəyir ki, hansısa formada hakimiyyəti saxlasın. Əslində əks tərəf üçün konstitusiyada hansı maddənin qalması elə də maraqlı deyil. Onlar bu kartdan hakimiyyət gəlmək üçün istifadə etmək istəyirlər. Məsələnin mahiyyətində bu dayanır".

Beləcə, Azərbaycanın əsas tələbini icra etməkdən başqa çıxış yolu olmayan Ermənistan rəhbərliyi "bir addım irəli, iki addım geri" siyasəti yürüdü. Reallıq isə bunu diqtə edir: Ermənistan Konstitusiyası ya dəyişməlidir, ya da dəyişməlidir! Qarşıda sayılı günlər var. Hər halda, Qarabağ separatçılarının qondarma günündə Paşinyanın özünü necə aparacağından da çox şey asılı olacaq. Nikol ənənəvi səhvini təkrar edərsə...

□ **E.PASASOY,**
"Yeni Müsavat"

Orta Asiyada ilk strateji müttəfiqimiz

Deputat: "Cənab Prezident bu müqavilənin böyük Türk birliyinə gedən addım olmasını dolayısı ilə ifadə edərək bildirdi ki..."

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Özbəkistan lideri Şavkat Mirziyoyevin dəvəti ilə bu ölkəyə səfəri iki ölkənin münasibətlərini strateji müttəfiq səviyyəsinə qaldırdı. Son illər Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələri, o cümlədən Özbəkistanla əlaqələri yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Bu səfər də münasibətlərin ən yüksək səviyyədə olduğunu göstəricisidir. İki ölkə liderlərinin uzaqgörən siyasəti, qarşılıqlı səfərləri və mütəmadi təmasları ikitərəfli münasibətlərin inkişafında mühüm rol oynayır.

Azərbaycan-Özbəkistan çərçivəsində 5300-dən çox münasibətləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev tərəfindən uğurla davam və inkişaf etdirilir. Bu gün Azərbaycan bütün türk dövlətləri, o cümlədən Özbəkistanla ən yüksək səviyyədə diplomatik əlaqələrin qurulmasında və inkişaf etdirilməsində bölgənin lider dövləti kimi mühüm təşəbbüslər göstərir, türk birliyinin inkişafına böyük töhfələr verir. Azərbaycan-Özbəkistan əlaqələri TÜRKSOY, TÜRKPA, Türk Akademiyası, Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu, Türk Biznes Şurası və digər qurumlar çərçivəsində günbəgün genişləndirilir. Eyni zamanda Özbəkistanda yüksək səviyyədə təşkilatlanmış Azərbaycan diasporu da bu əlaqələrin inkişafında əhəmiyyətli rol oynayıb. Prezident İlham Əliyev müttəfiqlik münasibətləri haqqında danışarkən də dedi ki, bu müqavilə iki ölkənin imzalaya biləcəyi ən yüksək beynəlxalq sənəddir.

"İki qardaş xalq, iki müstəqil, güclü, suveren, nüfuzlu dövlət rəsmi müttəfiq oldular. Bu, çox mühüm xarici siyasət addımıdır və gələcək illərdə bizim münasibətlərimizi, həmçinin bir çox hallarda regional siyasəti müəyyən edəcək", - deyərək Azərbaycan Prezidenti vurğulayıb.

Azərbaycan və Özbəkistanın dövlət başçıları iqtisadi tərəfdaşlığın möhkəmləndirilməsinə xüsusi önəm verir. Bu da hər iki ölkənin iqtisadi inkişafına təkan verməklə yanaşı, regional inkişafı da stimullaşdırır. Ticarət sahəsində əməkdaşlıq Özbəkistanla iqtisadi münasibətlərdə əsas istiqamətlərdəndir. Ötən il Özbəkistanla ticarət dövriyyəsinin həcmi 180 milyon ABŞ dollarına yaxın olub. Bu ilin ilk 5 ayında isə bu göstərici təqribən 70 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Azərbaycanda sənaye, ticarət, nəqliyyat, tikinti, kənd təsərrüfatı və xidmət sahələri üzrə Özbəkistanın 90-dan çox şirkəti qeydiyyatdan keçib. Sənayeyə birgə investisiya qoyulduğu uğurlu əməkdaşlıq nümunələri yaradılıb. Hacıqabul Sənaye Parkında birgə layihə çərçivəsində avtomobil istehsal edilir. Bu il iyulun 1-nə olan məlumata görə, əməkdaşlıq

çərçivəsində 5300-dən çox "Chevrolet" avtomobili istehsal olunub. Bundan başqa, birgə pikap, yük maşını və avtobus istehsalı həyata keçirilir. Azərbaycanda pambıqçılıq və ipəkçilik klasterlərinin yaradılması istiqamətində uğurlu işbirliyi davam etdirilir. Regionlararası forumlar bu sahədə, eləcə də mədəni əlaqələrin daha da genişlənməsinə töhfə verir. Azərbaycan və Özbəkistanın nəqliyyat-transit sahəsində də böyük potensialı var.

Birgə İnvestisiya Fondunun kapitalını artırmaq üçün layihələrə 500 milyon dollar ayrılıb. Daşkənddə keçirilən biznes-forum layihələrlə çox zəngin olub. 20 istiqamət üzrə irəliləyən yeni təşəbbüslər əməkdaşlıq əlaqələri daha zəngin edəcəkdir. Özbək investitorları üçün Azərbaycanda işləmək, sərmayə qoymaq da əlverişli və faydalı olacaqdır.

İnvestisiya proqramları müəyyən olunmuş sahələr: sənaye (ağır, avtomobil, yüngül), kənd təsərrüfatı (pambıqçılıq, ipəkçilik, bağçılıq), turizm biznesi, mehmanxana biznesidir. Azərbaycanın Özbəkistandan, eləcə də digər Mərkəzi Asiya ölkələri ilə gündən-günə daha da möhkəmlənən əməkdaşlığı həm ölkələrimizin və xalqlarımızın, həm də bütün Türk dünyasının inkişafına mühüm töhfələr verməkdədir.

Sabiq maliyyə naziri, siyasi və iqtisadi məsələlər üzrə ekspert Fikrət Yusifov qeyd etdi ki, bundan sonra Azərbaycanla Özbəkistan daha böyük layihələrin reallaşmasına start verəcəklər: "Özbəkistan Mərkəzi Asiyanın tam üreyyində yerləşir. Vaxtilə buradan karvan yolları, o cümlədən məşhur Böyük İpək Yolu keçib. Özbəkistan, ilk növbədə, tarixi və mədəni turizm ölkəsidir. Şərqi qiymətli inciləri - Səmərqənd, Buxara, Xi və, Daşkənd, Kokand, Şəhri-səbz kimi orta əsr memarlığının möhtəşəm və bənzərsiz abidələrinin mövcud olduğu şəhərlər məhz Özbəkistanda yerləşir. Bu gün Özbəkistan sürətlə dünyanın turizm mərkəzlərindən birinə çevrilməkdədir. Çünki Özbəkistanda Makedoniyalı İskəndərin dövründən II Nikolaya qədər müxtəlif dövrlərə aid unikal arxeoloji və memarlıq abidələri kolleksiyası var. Özbəkistanda tarixi yerlərlə yanaşı, milyon-



larla il yaşı olan bir çox müasir attraksionlar və təbii gözəlliklər var.

Özbəkistan həm də zəngin bir ölkədir, ölkənin ərazisində indiyə qədər 100-ə yaxın mineral xammal növü müəyyən edilmişdir ki, onlardan 60-ı artıq istifadə olunur. Respublikada yerin dərinliklərində olan faydalı qazıntı ehtiyatları 5,7 trilyon ABŞ dollarından çox qiymətləndirilir. Təsdiqlənmiş qızıl ehtiyatlarına görə Özbəkistan dünyada 3-cü yeri, uran ehtiyatlarına görə 11-ci yeri, mis ehtiyatlarına görə 12-ci yeri tutur.

Son illər Özbəkistan hökuməti ölkədə böyük iqtisadi islahatlara start verib. Bu sahədə əsas strategiyaya iqtisadiyyatda dövlət müəssisələrinin dominantlığının daha da azaldılması, torpaq islahatlarının gücləndirilməsi, telekommunikasiya sektorunun və ticarətin tənzimlənməsinin aradan qaldırılması, logistika və nəqliyyat əlaqələrinin təkmilləşdirilməsi yolu ilə ticarət xərclərinin azaldılması kimi tədbirlər daxildir.

Bu gün Özbəkistan Mərkəzi Asiyada yaşıl enerji istehsalı sahəsində favorit ölkə hesab olunur. Sahənin potensial imkanlarını və inkişaf perspektivlərini nəzərə alan hökumət bu sahədə ciddi layihələri həyata keçirir.

Beynəlxalq Enerji Agentliyinin hesabına görə, Özbəkistanın illik tələbatı 30 dəfə çox - 2091 milyard kilovat-saat elektrik enerjisi istehsal etmək imkanlarına sahibdir. Özbəkistan iqlimi ildə 320 günəşli gündən ibarətdir ki, bu da böyük həcmdə alternativ enerji istehsalına imkan yaradır. Son 5 ildə Özbəkistan prezidenti yaşıl enerjinin inkişaf etdirilməsi üçün 15 sərəncam imzalayıb. Hökumət yaşıl enerji potensialını düzgün qiymətləndirərək müxtəlif xarici şirkətlərlə 21 müqavilə imzalayıb.

Yaşıl energetika sahəsində Azərbaycanla Özbəkistan arasında əməkdaşlığın yaxşı perspektivləri var. Azərbaycan Cənubi Qafqazda yaşıl enerji istehsalında ciddi layihələrə imza atmış bir ölkə kimi perspektivdə və bu sahədə daha böyük layihələri reallaşdırmağı planlaşdırır. Azərbaycan gələcəkdə Özbəkistanda istehsal olunan yaşıl enerjinin bir hissəsinin öz ərazisi üzərindən Avropaya ixracını həyata keçirə bilər.

Avqustun 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin Daşkənddə keçirilən görüşünün yekununda Azərbaycanla Özbəkistanın strateji müttəfiqliyini təsdiqləyən sənədə imza atıldı. Azərbaycanla Özbəkistan artıq strateji müttəfiq hesab olunurlar. Bundan sonra hər iki ölkə daha böyük layihələr reallaşmasına start verəcəkdir. Hazırda Azərbaycan-Özbəkistan İnvestisiya Şirkəti 500 milyon ABŞ dolları dəyərində nizamnamə kapitalına malikdir. Azərbaycan Prezidentinin son səfəri zamanı məlum oldu ki, hər iki tərəf ümumi dəyəri 520 milyon dollar olan 7 yeni layihəni həyata keçirilməyi planlaşdırır.

Azərbaycan özünün yeni strateji müttəfiqini seçdi. Mərkəzi Asiyanın aparıcı ölkəsi ilə bu əməkdaşlıq həm iqtisadi, həm də siyasi müstəvidə hər iki ölkəyə böyük uğur qazandıra biləcəkdir.

Deputat Bəhrüz Məhərrəmovun sözlərinə görə, Prezident İlham Əliyevin Özbəkistana dövlət səfəri və imzalanan sənədlərin məzmunu Azərbaycan və Özbəkistan arasında münasibətlərin yeni tarixi mərhələyə qədəm qoyması baxımından müstəsna önəm daşıyır: "Azərbaycan və Özbəkistan prezidentlərinin mətbuata birgə bəyanatında da ifadə olun-

duğu kimi, dövlətlərimiz qarşılıqlı münasibətlərə yalnız ikitərəfli əlaqələr zəminində yox, regional perspektivi müəyyən edən tarixi-siyasi hadisə kimi baxır. Möhtərəm Prezidentin Daşkənddən də bəyan etdiyi kimi, artıq Mərkəzi Asiya, Cənubi Qafqaz və Xəzər regionları vahid geosiyasi coğrafiyaya çevrilir və regionda müsbət proseslər Azərbaycan və Özbəkistan arasında səmərəli əməkdaşlıqdan çox asılıdır. Bildiyiniz kimi, Azərbaycan Vətən müharibəsi və antiterror tədbirlərində böyük zəfərləri ilə regionda yeni geosiyasi realıq yaradaraq diktə edən gücə çevrilmiş, həmçinin zamanın da cənab İlham Əliyevin reallaşdırdığı iri enerji və tranzit layihələri hesabına bir çox Qərb dövlətlərinin enerji, dolayısı ilə milli təhlükəsizliyində önəmli rol malik ölkəyə çevrilib. Eyni zamanda hərbi, siyasi və diplomatik qələbələri, siyasi və iqtisadi suverenliyi, artan nüfuzu Azərbaycana imkan verməkdədir ki, bölgənin əsas tranzit xəbə kimi çıxış etsin. Özbəkistan isə özünün əhali və ərazi, həmçinin təbii sərvətlər potensialı ilə Orta Asiya və bütövlükdə Mərkəzi Asiyanın parlayan ulduzlarından hesab olunur. Belə olan təqdirdə, Azərbaycan və Özbəkistanın güclərinin birləşdirilməsi, global və regional arenada vahid mövqedən çıxış etməsi bütövlükdə, həqiqətən də, regionun taleyi üçün həlledici əhəmiyyətə malikdir. Əlbəttə, Ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyəti illərindən etibarən Azərbaycan və Özbəkistan arasında münasibətlər yüksələn xətt üzrə inkişaf etməkdədir. Xüsusən son bir neçə ildə Prezident İlham Əliyev və Prezident Şavkat Mirziyoyevin səyləri ilə münasibətlərimizdə yeni bir dönmə başlandı. Möhtərəm Prezidentin Daşkənddən ifadə etdiyi kimi, müttəfiqlik münasibətləri haqqında müqavilə iki ölkənin imzalaya biləcəyi ən yüksək beynəlxalq sənəddir. Cənab Prezident bu müqaviləni Azərbaycan və Özbəkistan arasında münasibətlərin yeni kitabı kimi qiymətləndirdi. Cənab Mirziyoyev isə bu sənədin imzalanması ilə Azərbaycan və Özbəkistan arasında çoxplanlı tərəfdaşlığın hərtərəfli inkişafı kursuna möhkəm sadıqlığının təsdiq edildiyini bildirdi. Əlbəttə, müttəfiqlik münasibətləri haqqında müqavilənin mühüm xarici siyasət addımı olması və gələcək illərdə Azərbaycanla Özbəkistan arasında münasibətləri, həmçinin dövlət başçılarımızın da ifadə etdiyi kimi, bir çox hallarda regional siyasəti müəyyən edəcəyi şübhə doğurmur. Lakin eyni zamanda bu sənədin imzalanması və Daşkənddən verilən bəyanatlar siyasi, iqtisadi, sosial mənə yükü ilə yanaşı, həm də mənəvi əhəmiyyətə malikdir. Möhtərəm cənab Prezident bu müqavilənin böyük Türk birliyinə gedən addım olmasını dolayısı ilə ifadə edərək bildirdi ki, üzərimizdə dolaşan və bununla bizə xeyir-dua verən əcdadlarımızın ruhu şad olacaq. Əlbəttə, Azərbaycan və Özbəkistan arasında müttəfiqlik münasibətlərinə dair müqavilənin yalnız sənəd olaraq qalmayacağı, konkret əməllərdə bürüzə verəcəyi şübhə doğurmur, çünki Azərbaycan və Özbəkistan münasibətləri bütün sahələrdə açıq, konkret və birbaşa mövqələrdə ifadə olunur. Məsələn, Özbəkistan Azərbaycan torpaqlarının Ermənistan tərəfindən 30 illik işğalı dövründə birmənalı siyasi mövqeyə ortaya qoymuş, Azərbaycan öz torpaqlarını işğaldan azad edərəkən açıq formada mövqeyini ifadə etmiş və ötən ilin avqust ayında Füzulidə Özbəkistan Prezidentinin təşəbbüsü və Özbəkistan hökumətinin dəstəyi ilə Mirzə Uluqbəy adına 960 yerlik məktəb istifadəyə verilmişdir. Əlbəttə, böyük quruculuq və bərpa prosesi çərçivəsində Azərbaycan öz hesabına onlarla, hətta yüzlərlə yeni məktəb tikməyi planlayır və daha artıqna qadirdir. Lakin Özbəkistanın bu jesti haqq işində Azərbaycana açıq dəstək, ölkəmizin ərazi bütövlüyünə, Azərbaycan Prezidentinin rəhbərliyi altında həyata keçirilən quruculuq və bərpa prosesinə birmənalı dəstək deməkdir. Məhz həmin ənənələrin davamı olaraq prezidentlərin Daşkənddən də ifadə etdiyi kimi, artıq Xankəndi şəhərində yeni yüngül sənaye müəssisəsinin yaradılmasına dair razılığın əldə olunması Özbəkistanın beynəlxalq hüququn alliliyinə, Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünə münasibətinin dönməz xarakter daşdığının göstəricisidir. Regionun global güc mərkəzi olan Azərbaycan, nüfuz və imkanları artıq regionun sərhədlərini çoxdan keçən global miqyaslı lider olan cənab İlham Əliyevin isə Özbəkistana münasibəti, beynəlxalq arenada Azərbaycanın Özbəkistana dəstəyi də öz növbəsində birmənalı xarakter daşıyır və bundan sonra, heç şübhəsiz ki, bu proses daha da güclənəcəkdir."

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Hazırda dünyanın diqqət mərkəzində olan məsələlərdən biri də Telegram-ın təsisçisi Pavel Durovun həbsdədir.

Onun işinin təhvil verildiyi Paris prokurorluğu tezliklə mətbuata açıqlama verməyi planlaşdırır.

Durova qarşı verilən ittihamlar əlbəttə ki, işin görünən tərəfidir. Məsələnin görünməyən tərəfləri nədir? Onu "WikiLeaks"-in rəhbəri Julian Assancın taleyi gözləyə biləmi? Yoxsa xilas mümkünür?

Onu da xatırladaq ki, "WikiLeaks"-in rəhbəri Julian Assanc böyük dövlətlərin yüksək dövlət dairələrindəki korrupsiya halları, hərbi cinayətlər, diplomatik sirlər və casus qalmaqları barədə irihəcmli yüksək məxfilikdə məlumatları yayımlaması ilə məşhurlaşmışdı. 2010-cu ildə İsveçdə 2 qadına qarşı təcavüz iddiası ilə barəsində həbs cəzası verilən Assanc 2019-cu ildə həbs edilmişdi. Pavel Durov isə narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi, pedofiliya, çirkli pulların

Durovu Assancın taleyi gözləyirmi - həbsin gerçək səbəbləri -

Fransaya cavab nə olacaq; Makron Telegram-ın təsisçisini həbs etdirməklə böhran yaradıb

sinin yaradıcısı Pavel Durovu azad etməyə çağırıb.

Vacib bir məsələ də Telegram üzərindən aparılmış gizli siyasi yazışmaların yayılması ehtimalıdır. Bu baş verə biləmi?

Politoloq Elxan Şahinoğlu bildirir ki, Fransanın hava limanında həbs olunan Telegram sosial şəbəkəsinin yaradıcısı Pavel Durovun məsələsi xeyli qay

yəndələrinin Telegram üzərindən yazışmalarının ifşa olmasına şərait yaradacaq.

Digər müəmma isə bundan ibarətdir ki, Durov Fransada həbs olunacağını biliblə-bilə şəxsi təyyarəsi ilə Bakıdan Parisə uçuşa qərar verib. Fransanın müvafiq strukturları Durovun Bakı şəfərinin təfərrüatlarını da ondan öyrənməyə çalışacaqlar".

həmin vaxt bu təklifdən imtina etmişdi. İndi isə təklifi Fransa edir, amma anlamır ki, əgər Durov öz ölkəsi üçün bunu etməsə, niyə Fransa rəhbərliyi üçün etsin?

Durovun Rusiya hakimiyyəti ilə münasibətləri o qədər də yaxşı olmasa da məlumatlar var idi ki, Rusiyanın hazırda siyasi hakimiyyətində təmsil olunan siyasi şəxslər yazışmalarını Telegram üzərindən



Kreml: "Putin Bakıya son səfəri zamanı Pavel Durovla görüşməyib"

Rusiya prezidenti Vladimir Putin Bakıya son səfəri zamanı Telegram-ın yaradıcısı Pavel Durovla görüşməyib. APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bu barədə Kremlin mətbuat katibi Dmitri Peskov bildirib.

Kremlin sözcüsü Durovun Fransada həbs olunmasına da münasibət bildirib.

Peskov Durovun həbsini indi şərh etməyi düzgün hesab etmir, çünki onun nədə ittiham olunduğu hələ məlum deyil: "Durovun konkret nədə ittiham olunduğunu hələ bilmirik. Hələlik bu məsələ ilə bağlı heç bir rəsmi açıqlama eşitməmişik, nəse deməzədən əvvəl Durovu konkret nə ilə ittiham etməyə çalışdıqlarına dair vəziyyətin aydınlaşdırılmasını gözləməliyik. Bunsuz açıqlama vermək düzgün olmazdı".

"Putin Bakıda olanda Durovla görüşü olubmu?", - sualına o, "xeyr" deyə cavab verib.



Pakistanda silahlı şəxslərin hücumu nəticəsində ən azı 38 nəfər ölüb

Pakistanın cənub-qərbində silahlı şəxslər insanları maşnlardan endirərək etnik mənsubiyyətlərini yoxladıqdan sonra öldürüb. APA xəbər verir ki, bu barədə AFP məlumat yayıb.

Bildirilib ki, Pencabı Belucistanla birləşdirən magistral yolda silahlı şəxslərin bir neçə avtobus, yük maşını və mikroavtobusu saxlaması nəticəsində azı 38 nəfər ölüb, 10-dan çox insan yaralanıb.

Bes Pavel Durovun həbsindən sonra Telegram nə qədər təhlükəsizdir?

Azərbaycan Internet Forumunun prezidenti Osman Gündüz mövzunu şərh edib: "Telegram-ın digər sosial resurslara nisbətən daha təhlükəsiz olması görüntüsü olsa da, gizlilik, şəffaflıq və hesabatlılıqla bağlı onda da

yeterincə problemlər vardı. Bu sosial resursdan əvvəlki qaydada şəxsi istifadə və Azərbaycanın maraqları üçün faydalanmaq doğru olardı. Sadəcə, fərqi olmaq lazımdır ki, Telegram-da təhlükəsiz deyil. Xüsusilə də bundan sonra..."

✉ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Məsvət"



yuyulması və oğurlanmış malların idarə edilməsində ittiham olunur. Bu ittihamlarla o, 20 ilə qədər həbsdə qala bilər.

ABŞ-ın Milli Təhlükəsizlik Agentliyinin keçmiş əməkdaşı, kəşfiyyatçı Edvard Snouden Telegram mesencerinin təsisçisi Pavel Durovun Parisdə saxlanmasını söz azadlığı hüququna qəsd, Fransa və bütün dünya üçün təhqir adlandırır. O, bunu X sosial şəbəkəsindəki hesabında yazıb.

"Durovun həbsi əsas insan haqları olan söz və birləşmə azadlığına hücumdur. Mən təəccüblənirəm və dərinəndən kədərlənirəm ki, Makron şəxsi kommunikasiyalara çıxış əldə etmək vasitəsi kimi girov götürmə səviyyəsinə enib. Bu, təkə Fransanı deyil, bütün dünyanı aşağılayır", - Snouden yazıb

Amerikalı sahibkar İlon Mask da Fransada saxlanılan Telegram sosial şəbəkə-

rışıqdır: "Birincisi, Rusiyanın siyasi və hərbi dairələri Durovun həbsindən bu qədər narahat olublarsa, vaxtında onun ölkə ərazisini tərk edərək Kremlin düşməninə çevrilən Fransa vətəndaşlığı almasına niyə seyrçi qalıblar? Bu ona bənzəyərdi ki, Facebook-un yaradıcısı ABŞ-a etiraz olaraq Rusiyaya köçərdi. Durov Rusiyada biznes fəaliyyətinin imkansız olduğunu əsas götürərək 3 il əvvəl ölkə vətəndaşlığından imtina edib.

Ancaq bir məsələ də var ki, Ukraynaya qarşı işğalçı müharibə aparən Rusiyanın dövlət strukturlarındakı şəxslər yazışmalarının əksəriyyətini Telegram üzərindən həyata keçirir. Ona görə də həmin strukturlar indi qorxurlar ki, Durov sosial şəbəkənin kodlarını Fransanın kəşfiyyat strukturlarına təhvil verə bilər. Bu isə öz növbəsində Rusiyanın siyasi və hərbi strukturlarının nüma-

Elxan Şahinoğlu qeyd edib ki, Rusiyanın mühacirətdə olan müxalifət nümayəndələri və yazarları ikiyə bölünüblər: "Bir qisim Durovun həbsinin siyasi motivli olduğuna iddia edərək onun azadlığını tələb edir, digərləri isə Telegram yaradıcısının Rusiyanı tərk etməsinə baxmayaraq, onun şəbəkəsinin işğalçı qüvvələrin dəstəkçisi rolunda çıxış etdiyini vurğulayırlar".

Politoloq Zeynal Əmrəliyevin fikrincə isə Durovun həbsi ilə bağlı Fransaya qarşı addımlar atılmazsa, Durovu Assancın taleyi gözləyə bilər: "Pavel Durovun həbsi təbii ki, siyasi məqsədlərə xidmət edir. Yeni açıq-aydındır ki, Durov məhz Fransa kəşfiyyatı ilə əməkdaşlıqdan imtina etdiyi üçün həbs edilib. O da məlumdur ki, eyni təklif ona vaxtilə "VKontakte"-nin rəhbəri olarkən Rusiya hakimiyyəti tərəfindən verilmişdi və Durov

həyata keçirirlər. Rusiyanı və bəzi ölkələri narahat edən məsələ məhz budur. Yeni siyasi yazışmalarının ələ keçirilməsi və ifşa olunmasından narahatdırlar. Bəli, əgər həmin yazışmalar ələ keçirilib, ifşa olunarsa, "WikiLeaks"-in timsalında dünyada yeni bir skandal yaşana, eyni zamanda Durovu Julian Assancın aqibəti gözləyə bilər.

Makron Durovu həbs etdirməklə böhran yaradıb. Onun həbsi ilə Fransa hakimiyyətinin demokratik dəyərlərə hörmətsizliyi ifşa olundu.

Hesab edirik ki, Fransaya qarşı analoji addımlar atılacaq və Durov həbsdən azad ediləcək. Əks halda, "Telegram"-dakı yazışmalar ələ keçərsə, onu "WikiLeaks"-in rəhbəri Julian Assancın taleyi gözləyə bilər və bu da dünya üçün heç də xoş olmayan hadisəyə çevrilər, insanların kütləvi şəkildə sosial şəbəkələrdən soyumasına gətirib çıxarar".

Avqustun 25-də Rusiya prezidenti Vladimir Putin hökumət üzvləri ilə videoformatda iqtisadi məsələlərə həsr olunmuş müşavirə keçirib. Müşavirədə Nazirlər Kabinetinin rəhbəri Mixail Mişustin, Mərkəzi Bankın sədri Elvira Nabiullina, baş nazirin birinci müavini Denis Manturov və hökumətin digər üzvləri iştirak edib.

Putin tədbirdə 2024-cü ilin ilk yansının iqtisadi yekunları əsasında da ölkə iqtisadiyyatının "yüksək tempdə böyüməyə" davam etdiyini bildirib. O, Ukraynadakı müharibənin uğurla başa çatmasını Rusiyanın uzunmüddətli inkişaf planlarının həyata keçirilməsinin əsas şərti adlandırıb.

Nəzərə alsaq ki, ayın 25-i Rusiya iqtisadiyyatı üçün hər hansı əlamətdar tarix deyil, ay hələ başa çatmayıb, rüblük, yaxud yarımillik yekun deyil, onda Putini belə müşavirəni keçirməyə, iqtisadiyyatda hər şeyin qaydasında olduğunu dəfələrlə vurğulamağa vadar edən səbəblərin yarandığını rahatlıqla söyləmək olar.

Qeyd edək ki, hazırda Rusiya Ukraynadakı müharibənin başlamasından ötən müddətdə ən ağır iqtisadi-ticarət şərtlərlə üzləşib: ABŞ başda olmaqla Qərb getdikcə sanksiya təzyiqini artırır, Rusiya hərbi sənayesində müharibənin zərurətə çevirdiyi istehsalın davam etməsi üçün həyati vacib olan komponentlərin Rusiyaya çatdırılması məqsədilə qurulan sxəmləri bir-birinin ardınca dağıdır.

Ötən ilin dekabrında ABŞ Rusiyanın ikili təyinatlı malları gizli yolla əldə etməsinə yardım göstərən ölkələrin maliyyə-bank sistemində ikincili sanksiyaların tətbiqinə başlayıb. Bu addımdan sonra 2024-cü ilin əvvəlindən Türkiyənin əksər bankları, Çinin bütün ən iri bankları Rusiya ilə ticarət əməliyyatlarını maliyyələşdirməyi dayandırblar. Bundan əlavə, Qırğızıstan, Qazaxıstan, Özbəkistan, Ermənistan üzərindən reidxalın da qarşısı çox böyük ölçüdə alınıb.

Türkiyə bankları may ayında kənd təsərrüfatı, eczacılıq, tekstil, turizm və təhsil, həmçinin humanitar yardım əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsini bərpa etsələr də, digər sahələr üzrə vəziyyət dəyişməyib. Nəticədə 2024-cü ilin birinci yarısında Türkiyədən Rusiyaya ixracın həcmi ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 28,3 faiz azalaraq 4,16 milyard dollara düşüb. İyun ayında bu göstərici maydakı 784 milyon dollara qarşı 670 milyon dollar təşkil edib, iyulda da azalmanın davam etdiyi bildirilir.

Rusiyanın ticarəti milli valyutalarla aparmaq siyasəti də bu sahədə köməyə gəlmir: rubl və yuanla həyata keçirilən Rusiya-Çin ticarətində çox böyük problemlər yaranıb.

Məlumdur ki, Çindən birbaşa silah-sursat almasa da, Rusiya ordusu döyüş effektiv-

Qərbin bitməyən sanksiyalarının pərdəarxası - proses kimin xeyrinədir?

Rusiyanın sanksiyalardan yayınmasına kömək edən beynəlxalq şəbəkə də hədəfə alınıb



liyinə görə de-fakto ÇXR-dən ciddi şəkildə asılıdır. Söhbət mülki multikopterlərə çevrilən kəşfiyyat və hücum pilotsuz təyyarələri, dinləmədən qorunan rabitənin təşkili üçün istifadə olunan mülki rəqəmsal radiostansiyalar, termal görüntülər, kamuflyaj şəbəkələrinin istehsalı üçün materiallar və sairədir. Çin hakimiyyəti Qərbin təzyiqi altında artıq onların ixracına çox ciddi məhdudiyyətlər qoyub.

Eyni zamanda 2024-cü il iyulun 1-dən Çin Ticarət Nazirliyinin "Çin Xalq Respublikasının səlahiyyətli orqanları tərəfindən müəyyən kateqoriyalı mallara münasibətdə ixrac nəzarəti tədbirlərinin tətbiqi haqqında" əmrinə uyğun olaraq, ikili istifadə kimi təsnif edilən çoxsaylı məhsulların ixracının lisenziyalasdırılması tətbiq olunub. Bunlara, məsələn, aerokosmik struktur komponentləri, aerokosmik mühərriklər və onların istehsalı ilə bağlı aparat, proqram təminatı və texnologiyalar; qaz turbin mühərrikləri və qaz turbinləri və onların istehsalı ilə bağlı avadanlıq, proqram təminatı və texnologiya; kosmik kostyum pəncərələri və onların istehsalı ilə bağlı aparat, proqram təminatı və texnologiya və ultra yüksək molekulyar çəkili polietilen liflərlə əlaqəli məhsullar (ekstremal mühitlərdə istifadə üçün uyğun struktur material) daxildir.

Eyni zamanda yuan və rublla ticarət nəticəsində Rusiya Mərkəzi Bankının ehtiyatlarında yuanın payı kəskin artıb, biznes dollardan Çin

valyutası ilə hesablaşmalara keçməyə məcbur olub. Lakin ABŞ-ın ikincili sanksiya tətbiqi bu sahədə də ciddi problemlərə səbəb oldu: hazırda Rusiya bankları böyük ölçüdə yuan likvidliyi problemi yaşayırlar, Mərkəzi Bankın kiçik həcmli satışları tələbatı təmin etməyə yetmir. Çinə satılan Rusiya malları üçün ödənməli olan yuanı Rusiyaya getirmək mümkün olmur, çünki iri Çin banklarının ardınca regional banklar da Rusiya ilə hər hansı əməliyyatı dayandırblar. Son bir ay ərzində Çinlə əlaqəli Rusiya biznesi sözün əsl mənasında həyəcan təbili çalır. Ödənişlərin yoxlanılması ya çox vaxt aparır, ya da geri qaytarılır. Sərhəddə gömrük yoxlamaları gücləndirilib ki, bu da çatdırılma müddətlərinin və xərclərin artmasına səbəb olur. İri Rusiya idxalçı şirkətləri müxtəlif yollarla vəziyyətdən çıxmağa çalışır, ödənişləri vasitəçi ödəniş agentləri, üçüncü ölkələr və ya Honq Konq bankları vasitəsilə həyata keçirir. Bütün bunlar maliyyə və logistika zəncirlərinin uzanmasına və mürəkkəbləşməsinə, xərclərin artmasına və Çindən gələn məhsulların alıcı tərəfindən ödənilən son dəyərinin ikiqatına gətirib çıxarır.

Bugünlərdə Rusiyanın bir sıra sənaye sahələrinin - avtomobil, tikinti və məişət texnikası istehsalçıların nüməyəndələri məhsul istehsalında geniş istifadə olunan xammal çatışmazlığı probleminin həll edilməsi xahişi ilə ölkənin

sənaye naziri Anton Əlixanova müraciət ediblər. 20-dən çox şirkətin (TechnoNIKOL, Beko, Veratek, RusTA, Veraxim və s.) imzaladığı məktubdan aydın olur ki, söhbət daxili bazarda artan qıtlığı müshidə olunan polimetilen fenil izosiyonatlardan (MDİ; məsələn, poliuretan köpüklərinin, mastiklərin, özünü bərpa edən döşəmələrin, boruların, soyuducuların və avtomobil hissələrinin istehsalında istifadə olunur) gedir. Onların əldə olunması bu il iyunun sonunda Avropa İttifaqının 14-cü sanksiyalar paketinin tətbiqindən sonra mümkün-süz hala gəlib. Məktubda deyilir ki, hazırda Rusiyada MDİ sənaye həcmində istehsal olunmur.

Avropadan, ABŞ-dan və Yaponiyadan məhsulların əsas tədarükçüləri (bu idxalın ümumi daxili istehlakda payı, hətta Ukraynada müharibə başladıqdan sonra da orta hesabla 60 faizdən çox olub) daşımaları dayandırblar, Çin tədarükçüləri isə yerli tələbatı ödəyə bilmir, həmçinin təklifin həcmi azaldır, bəzən bank ödənişlərinin aparılması ilə bağlı problemlər səbəbindən onları tamamilə dayandırır.

Müraciət müəllifləri qeyd edirlər ki, bu yaxınlarda Çinin ən böyük tədarükçüsü "Wanhua Chemical Group" Rusiya və Belarusa xammal tədarükü üçün sifarişlərin qəbulunu tamamilə dayandırdığını elan edib.

Bu qərar sənaye üçün şok olub, çünki bazar iştirakçılarının məhdud ehtiyatı və

MDİ-nin məhdud saxlama müddəti nəzərə alınmaqla, növbəti bir neçə ay ərzində bu vəziyyətin davam etməsi mövcud istehsal müəssisələrinin bağlanması və iflas riski ilə nəticələncək.

Bundan əlavə, Səudiyyə Ərəbistanından olan tədarükçülər (nümünə kimi "Sadara Chemical" şirkəti göstərilir) Rusiyaya xammal tədarükünün mümkünliyünü hələ təsdiq etməyiblər.

Bu müraciət, eyni zamanda Rusiyanın Sənaye və Ticarət Nazirliyinin Daxili Ticarət İnkişafı Departamentinin direktoru Nikita Kuznetsovun açıqladığı rəqəmlər Rusiyanın Qərbdən idxa asılılığının nə qədər böyük olduğunu üzə çıxarır. Kuznetsovun dediyinə görə, Rusiyada istehlak olunan qeyri-ərzaq məhsullarının yarımından çoxu birbaşa idxal yolu ilə xaricdən gətirilir. Məmur bildirir ki, əgər komponentlər də nəzərə alınsa, qeyri-ərzaq məhsullarının 70 faizdən çoxunun idxal edildiyi aydınlaşar. Bu idxal ildə Rusiyadan azı 15 trilyon rublun xaricə axmasına gətirib çıxarır.

Bu şəraitdə avqustun 23-də ABŞ Rusiyaya qarşı 400 hüquqi və fiziki şəxsi əhatə edən genişmiqyaslı sanksiya paketi tətbiq edib. Məhdudlaşdırıcı tədbirlər Rusiyanın metallurgiya sənayesinə, dağ-mədən sənayesinə, LPG tankerlərinə, maliyyə sektoruna xidmət göstərən proqram təminatçılara qarşı yönəlib. Bundan başqa, Rusiyanın sanksiyalardan yayınmasına kömək edən beynəlxalq

şəbəkə (Çin, BƏƏ, İsveçrə, Türkiyə, Fransa və digər ölkələrdə qurulmuş şirkətlər) də hədəf alınıb. Sanksiya altına düşən 100-dən çox hüquqi və fiziki şəxs bu şəbəkəyə aiddir. Nəhayət, bank-maliyyə sektorunda Rusiyanın ticarətini məhdudlaşdıran növbəti addım atılıb: ABŞ Rusiya ilə ticarət edən ölkələrə xəbərdarlıq edib. "The Financial Times"-in yazdığına görə, Vaşinqton Rusiya banklarına Rusiya hərbi təchizatını maliyyələşdirmək üçün yerli filiallar açmağa icazə verəcək ölkələrə ikinci dərəcəli sanksiyalar riski ilə üzləşəcəklərini elan edib. Bildirilir ki, bu addım Rusiyanın sanksiyalardan yayınmaq üçün istifadə etdiyi qısa yolları bağlamaq məqsədi daşıyır. Bu yollar xüsusən də Ukraynaya hücumu təmin edən silahların istehsalına lazım olan ikili təyinatlı malların dəyərinin ödənilməsi üçün yaradılır.

ABŞ maliyyə nazirinin müavini Uolli Adeyemo bildirib ki, Vaşinqton indi Qərbin sanksiyalarından yan keçmək üçün Rusiya banklarına öz yurisdiksiyalarında filiallar açmağa icazə verən ölkələrin ardınca getməyə hazırdır - hətta bankın özü sanksiyalara məruz qalmasa belə: "Biz onların açdıqları filialın, eləcə də yurisdiksiyanızda onlarla işləyən digər təşkilatların və şirkətlərin arxasınca gedəcəyik. Bu, sadəcə olaraq, artıq sanksiyaya məruz qalmış qurumun törəmə və ya filialları ilə iş görməklə bağlı xəbərdarlıq deyil".

Qeyd edilir ki, tədbirlər Rusiyanın həssas hərbi malların idxalına mane olmaq üçün nəzərdə tutulmuş qayda dəyişikliklərinin ən sonuncusudur və bütün dünyada bankları belə ticarətin maliyyələşdirilməsinə qarışmaqdan çəkindirir.

Rusiya hakimiyyəti vəziyyəti dəyişmək, ticarət əməliyyatlarının maliyyələşməsinə bərpa etmək üçün 2024-cü il sentyabrın 1-dən etibarən eksperiment olaraq xarici ticarət hesablaşmalarının və kriptovalyuta ilə birja ticarətinin aparılmasına icazə verib, kriptovalyuta mədənciliyinin leqallaşdırılması üçün qanun qəbul olunub. Lakin aydın məsələdir ki, ABŞ başda olmaqla, Qərb bu sahədə də yolları bağlamaq üçün tədbirlər görəcək...

■ **Dünya SAKİT,**
"Yeni Müsavat"

Gürcüstan regional kuralları pozmağın ağır nəticələrini 2000-ci illərin ortaları və sonunda yaşadı və görən budur ki, ölkənin siyasi dairələri bundan ciddi nəticələr çıxarıb. Son illərdə Gürcüstanın Qərbin vassalı olmaqdan imtina etməsi, Rusiya ilə konfrontasiyalara son qoymaq siyasəti açıq şəkildə müşahidə olunur.

Məsələ ondadır ki, Gürcüstan dövləti Qərbin aləti olmaqla gürcü xalqını növbəti faciələrindən özünü kənara çəkmiş olub. Bununla bağlı artıq gürcü siyasətçilər açıq danışirlar.

"Gürcüstan ən ağır təzyiqlərə boyun əymədi, Rusiya Federasiyasına qarşı "ikinci cəbhə" açmadı və bununla da sülhü qorudu". Bunu Gürcüstanın baş naziri İrakli Koba-

du. Tiflisə təzyiqlər var idi və Qərb Ermənistanın Cənubi Qafqazda təklənməməsi üçün təzyiqlər göstərdi ki, onlar da Ermənistanla eyni mövqedən çıxış eləsinlər. Hətta həvəsləndirmək üçün Avropa İttifaqına namizədliyini də təsdiqlədilər. Gürcüstan yaxşı başa düşürdü ki, Qərbin dediyini eləməsə, Avropa İttifaqı məsələsi çətinləşəcək və bu istiqamətdə Gürcüstana

Gürcüstan özünü necə xilas edib - Kobaxidzedən sensasion açıqlama

Tiflis ərazilərini azad etmək istəyir; "Başa düşürlər ki, əgər mövqelərini dəyişməsələr..."



xidzə parlament seçkiləri öncəsi seçkiqabağı mitinqdə çıxışı zamanı deyib.

"Biz ən ağır təzyiqə boyun əymədik, ikinci cəbhə açmadıq, sanksiyalara qoşulmadıq. Böyük risk bahasına biz ölkə üçün sülhü qoruduq", Kobaxidze bildirib.

Bəs bu siyasət Gürcüstan üçün pragmatik sayıla bilərmi? Rusiya ilə Gürcüstan barışa bilərmi? Perspektivləri nə ola bilər bunun? Tiflis siyasi yolla işğal olunmuş ərazilərini geri qaytara bilərmi?

"Alyans" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Abutalıb Səmədov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Gürcüstanın bu gün tutduğu mövqe Qərbin maraqlarına ciddi zərbə vur-

qarşı addımlar atılacaq: "Həmin addımlar atıldı. Nədən Gürcüstan bu mövqeni tutdu? Təbii ki, əsas səbəb itirilen ərazilər məsələsidir. Gürcüstan yaxşı başa düşür ki, əgər mövqeyi dəyişməsə, Rusiyanı qane eləyən müəyyən addımlar atılmasa, ərazilərin geri qaytarılması ən azı uzun illər ləngiyə bilər, yaxud ümumiyyətlə baş tutmaya bilər. Gürcüstan onu da görür ki, bu istiqamətdə Qərb elə bir ciddi addım atmaq iqtidarında da deyil. Bu səbəbdən hətta Avropa İttifaqına namizədlik məsələsində özünü müəyyən problemlərə salmaq hesabına olsa da Gürcüstan Rusiyaya münasibətdə siyasəti dəyişmək qərarına gəldi".

A.Səmədov hesab edir ki, bu siyasət indiki şəraitdə pragmatik siyasətdir və reallıqlara uyğundur:

"2008-ci ildən bu tərəfə Qərb Gürcüstan ərazilərini qaytarılması üçün heç bir ciddi addım atmayıb və atmaq imkanı da yoxdur. Rusiyanın Ukrayna cəbhəsində ciddi məğlubiyyətə uğramaq ehtimalı da gün-gündən azalır. Bütün bunları nəzərə alan Gürcüstan Rusiya ilə barışmaq yolunu tutdu və hesab edirəm ki, burada elə bir problem də qalmayıb. Nikol Paşinyanın isə tutduğu yoldan geri qayıtması çox çətindir. Ən azından yaxın illərdə çox çətindir. Ancaq Gürcüstanın Rusiya ilə barışmaq imkanı var və bütün bu

addımlar yalnız bir məqsədlə atılır - əraziləri geri qaytarmaq. Gürcüstanın Ermənistanla fərqli olaraq Rusiyaya bağlılığı o qədər deyil. Təbii ki, iqtisadi asılılıq var, ancaq Ermənistan daha çox asılıdır. Hesab edirəm artıq bu istiqamətdə ilkin danışıqlar aparılıb, müəyyən gizli razılaşmalar yəqin mövcuddur ki, Gürcüstan bu xətti tutub. Əks halda, bu cür davranmaq və Qərbi narazı salan bu cür addımlar atmaq son dərəcə yanlış olardı, son nəticədə Gürcüstan, atalarımızın dediyi kimi, Əli aşından da olardı, Vəli aşından da".

İşğal olunmuş ərazilərin qaytarılacağına mümkün olub-olmayacağına gəlincə,

ekspert vurğuladı ki, Gürcüstanın işğal olunmuş əraziləri yalnız siyasi yolla geri qaytarıla bilər. Gürcüstanın elə hərbi gücü yoxdur ki, o, həmin əraziləri hərbi yolla qaytarsın və Rusiyanı da məğlub eləyə

bilsin. Bu səbəbdən də işğal olunmuş əraziləri geri qaytarmanın yalnız bir yolu var. O da siyasi yoldur və bu yolu da Gürcüstan tutub.

□ **Etibar SƏYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"



Peskov: "Ukrayna ilə danışıqlar mövzusu aktuallığını itirib"

"Hazırda Ukrayna ilə danışıqlar mövzusu aktuallığını itirib". APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bunu Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov bildirib.

"Bilirsiniz ki, hazırda danışıqlar mövzusu öz aktuallığını itirib, müxtəlif təmaslar haqqında çoxlu xəbərlər mediada dərc olunur və onların heç də hamısı həqiqətə uyğun deyil", - Kremlin sözcüsü Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin Kursk vilayətinə hücum etməzdən əvvəl Rusiya ilə Ukrayna arasında danışıqların olub-olmaması ilə bağlı suala cavabında deyib.

"Kursk vilayətinə edilən hücumla mütləq cavab veriləcək?" - deyərək bildirib: "Burada ayrıca qərardan söhbət getmir. Təbii ki, bu cür düşməncilik hərəkətləri müvafiq cavabsız qala bilməz. Cavab mütləq olacaq".

Qeyd edək ki, Ukrayna Rusiyanın Kursk vilayətinə hücum edərək bir sıra yaşayış məntəqələrini ələ keçirib.



Çexiya gələn il Rusiya neftindən asılı olmaqdan qurtulacaq

Çexiya 2025-ci ilin yazında Rusiya Federasiyasından neft tədarükündən asılılıqdan qurtulacaq.

"APA-Economics"-in "TASS"-a istinadən verdiyi məlumata görə, bu barədə ölkənin baş naziri Petr Fiala bildirib.

"2022-ci ildə biz Rusiya qazından asılılığımızdan qurtulmuşuq və gələn ilin yazında Rusiya neftindən eyni müstəqilliyə nail olacağıq", - baş nazir qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, bu, TAL Trans-Alp neft kəmərinin ötürmə qabiliyyətinin genişləndirilməsindən sonra baş verəcək.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Çexiya bizim ölkədən də neft tədarük edir və Azərbaycanın neft ixracında üçüncü yerdə qərarlaşıb. Belə ki, Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatına görə, bu ilin yanvar-iyul aylarında Azərbaycan Çexiyaya 597 150,36 mln. ABŞ dolları dəyərində 941 737,86 ton neft ixrac edib.

Azərbaycanın BRICS ölkələri ilə ticarət dövriyyəsi 6 mlrd. dollara yaxınlaşıb



2024-cü ilin yanvar-iyul ayları ərzində Azərbaycanın BRICS ölkələri ilə ticarət dövriyyəsi 5 milyard 837,895 milyon ABŞ dolları təşkil edib.

"APA-Economics"-in Dövlət Gömrük Komitəsinin hesabata əsasən apardığı hesablamalara görə, bu göstəricinin həcmi

öten ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 9.2% və ya 490.3 milyon ABŞ dolları çoxdur.

Hesabat dövründə Azərbaycandan BRICS öl-

kələrinə ixrac 1 milyard 283,071 milyon ABŞ dolları, BRICS ölkələrindən idxal isə 4 milyard 554,824 milyon ABŞ dolları təşkil edib.

Qeyd edək ki, bu dövrdə BRICS ölkələri ilə ticarət dövriyyəsi Azərbaycanın ümumi ticarət dövriyyəsinin 21.7%-nə bərabər olub.

Xatırladaq ki, 2006-cı ildə Braziliya, Rusiya, Hindistan və Çin BRICS qrupunu yaradıb. Dörd il sonra Cənubi Afrika da ona qoşulduqdan sonra, təşkilat BRICS adlanmağa başlayıb. Bu ildən Misir, Efiopiya, İran, Səudiyyə Ərəbistanı və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri də təşkilata üzv olub. Azərbaycan BRICS-ə üzvlük üçün rəsmi müraciət edib.

Bakı hazırda Formula-1 yarışlarına hazırlaşır. 24 avqust saat 23:59-dan etibarən Azadlıq prospektindən Neftçilər prospektinə çıxış nəqliyyatın hərəkəti üçün məhdudlaşdırılıb.

Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkətinin məlumatına görə, Formula-1 Azərbaycan Qran-Prisi 2024-ə hazırlıq çərçivəsində paytaxtın bəzi küçə və prospektlərində quraşdırma işləri aparılır.

Əlbəttə, belə beynəlxalq yarışlar ölkəmiz üçün və onun imici üçün çox vacibdir. Həmçinin turizm baxımından da məsələ önəmlidir.

Ancaq etiraf edək ki, bu yarış və ona hazırlıq mərhələsində paytaxt Bakıda əsəblər tarıma çəkilir. Paytaxt Bakıda yol infrastrukturunu elədir ki, həmin yarışın keçirildiyi yollar bağlılıqda şəhərin əksər hissələri iflic olur.

İdman yarışının dəfələrlə Bakıdan kənarda keçirilməsi ilə bağlı müzakirələr olub. Hətta Formula-1-in işğaldan azad edilmiş Qarabağda təşkil edilməsi ilə bağlı təkliflər də səslənib.

Formula-1 növbəti illərdə Qarabağda təşkil oluna bilərmə - açıqlama

Natiq Muxtarlı: "Yarışın Bakıya salınması qüsurlu idi"

Elməddin Muradlı: "Mingəçevir, Lənkəran, Gəncə, Laçın, Şuşada uyğun relyef yaratmaq olar"

şafı baxımından isə Gəncədə təşkili böyük sıçrayışa səbəb olardı.

Onsuz da Azərbaycana gələn turistlərin 90 faizi Bakını tərk etmir. Çünki bölgələrdə infrastruktur yoxdur. Formul-1 Gəncədə keçirilsəydi, orada infrastruktur da

susən də Gəncə. İndidən dayanışqlar aparıb, tədricən infrastruktur qurub, gələcəkdə yarış bu iki şəhərdən birinə köçürmək olar".

Nəqliyyat eksperti Elməddin Muradlı isə "Yeni Müsavat"a mövzunu belə şərh etdi: "Bu yarışın keçir-

Ekspertin fikrincə, Formula-1-ə artıq maraq qalmayıb: "Bunu açıq demək lazımdır ki, Formula-1-ə maraq qalmayıb. Ancaq mənasız yarış formatında keçir. Əhalinin 100 nəfərdən 1-i yarışa həvəs göstərir, ya yox. Əhəmiyyətsiz ya-



Mövzunu ekspertlərlə müzakirə etdik. **İdman jurnalisti Natiq Muxtarlı** "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Formula-1-in Azərbaycanda keçirilməsi nə qədər cəlbəedici olsa da, yarışın Bakıya salınması bir o qədər qüsurlu idi. N.Muxtarlı hesab edir ki, Bakı bu yarış üçün uyğun şəhər deyil: "Əslində yarış iştirakçıları üçün uyğun şərait yadırlır. Amma nəyin hesabına? Bakı əhalisinin narahatlığı hesabına. Ona görə də əhali bu yarışla bağlı ancaq neqativ fikirlər səsləndirir. Bəs necə olmalı idi? Bunun üçün ya şəhərdən kənarda infrastruktur qurulmalı idi, ya da yarış Azərbaycanın başqa şəhərinə salınmalıydı. Məsələn, Azərbaycanda Formula-1 üçün iki uyğun şəhər var. Bunlardan biri Gəncə, digəri isə Sumqayıtdır. Gəncə və Sumqayıtda keçirilsəydi, bu, Azərbaycana daha çox dividend gətirərdi. Turizmin inki-

qurulacaqdı, Azərbaycanın qərb bölgəsinə turist axını olacaqdı. Formula-1 üçün Gəncəyə gələnlər Hacıkəndə, Göygölə axın edəcəkdi. Gəncə ilə qonşu olan digər rayonlara da bundan pay düşəcəkdə. Beləcə, Azərbaycanın qərb bölgəsində turizm inkişaf edəcəkdi. Amma bu amil nəzərə alınmadı, yarış Bakıya salındı. Azərbaycanın bundan nə qazandığı bəlli deyil. Bəlli olan odur ki, əhali əziyyət çəkir və kütləvi narazılıq var".

N.Muxtarlı əlavə etdi ki, bundan sonra yarışın yerini dəyişmək mümkün deyil: "Ən azı müqavilə müddəti bitənə qədər bu mümkün deyil. Formula-1-in Şuşa və Laçında keçirilməsi isə ümumiyyətlə real deyil. Çünki bu şəhərlərdə infrastrukturun qurulması üçün münasib ərazi yoxdur. Ən uyğun variant Gəncə və Sumqayıtdır. Xü-

rilməsi üçün uyğun yol yalnız Bakıda idi. Yarışın keçirildiyi şəhər dəyişdirilə bilməz çünki bu qaydalara ziddir. Səbrli, təmkinli olmalıyıq. Azərbaycanda son yarış gələn il keçiriləcək. Ümid edirəm ki, Azərbaycan belə yarışlarda iştirak etmək istəyəndə alternativ variantlar təklif etmək gücündə olacaq. Mingəçevir, Lənkəran, Gəncə, Laçın, Şuşada uyğun relyef yaratmaq olar. İndiki halda isə bu gərginlik yaradır. Sentyabrın əvvəlində, hər kəsin işə getdiyi, məktəbə hazırlaşdığı zamanda bir həftə yolları bağlamaq çətinlik yaradır. Bir həftəlik qapanmadan əvvəl yolların təmiri, xərclər, əsəbləri tarıma çəkmə tıxacı və s. əlavə gərginliyə səbəb olur. Biz ancaq səbr edə bilirik. Ümid edirəm ki, bir daha götür-qoy etsələr, əhalinin vəziyyəti nəzərə alınar".

rışa görə bu qədər əziyyətə dəyməz. Müqavilənin müddətini 2 il artırmaqla nəyə nail olunması şəxsən mənə aydın deyil. Normal ictimaiyyətlə əlaqələr sektoru qurulmadığı üçün yarışın faydası haqqında məlumat ala bilmirik. Şirkətlərə bilet satılır ki, iştirakçılıq olsun. Belə bir yarışın kimə nə faydası var? Beynəlxalq reytingdə Azərbaycanın adı çəkildi, amma 5 il kifayət idi. Görünür, pandemiya dövründə yarış qapalı keçirildiyi üçün müqavilənin müddəti 2 il artırıldı. Hər bir halda vəziyyətdən çıxış yolu yoxdur. Yarışdan imtina etsək, yüksək məbləğdə cərimə ödəməliyik. Bir sözlə, dözməyə məcbur".

Qeyd edək ki, Formula-1 Azərbaycan Qran-Prisi 2024 13-15 sentyabr tarixlərində keçiriləcək.

■ **Nigar HƏSƏNLİ,**
"Yeni Müsavat"



Xəzərdə sərhədi pozmağa cəhd göstərən Əfqanıstan vətəndaşı saxlanıldı

Azərbaycan Respublikasının dəniz sərhədlərinin etibarlı mühafizəsinin təmin edilməsi, Xəzər dənizində rejim qaydalarına nəzarətin gücləndirilməsi sahəsində təxirəsalınmaz tədbirlər davam etdirilir.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin Mətbuat Mərkəzindən APA-ya verilən məlumata görə, avqust ayının 25-də saat 21:00-da Dövlət Sərhəd Xidmətinin Sahil Mühafizəsi tərəfindən Xəzər dənizinin su səthinin müşahidəsi zamanı 1 (bir) nəfər şübhəli şəxsin İran İslam Respublikasından Azərbaycan Respublikası istiqamətinə dövlət sərhədini pozaraq Astara rayonunun sahil xəttinə doğru üzməsi müşahidə olunub.

Aşkar olunmuş şəxsin saxlanılması istiqamətində tədbirlər görülərək, sahil nəzarəti bölmələri aidiyyəti üzrə məlumatlandırılıb və sahil xətti boyu ərazinin qapadılması təmin olunub.

Sahil Mühafizəsinin bölmələrinin fəaliyyəti nəticəsində dövlət sərhədini pozaraq Azərbaycan Respublikası ərazisinə keçməyə cəhd göstərən Əfqanıstan vətəndaşı 24.04.1998-ci il təvəllüdlü Mahmud Khil Bilal oğlu saxlanılıb.

Fakt üzrə əməliyyat-istintaq tədbirləri davam etdirilir.



Sabirabadda 49 yaşlı qadın qətlə yetirilib - 17 yaşlı oğlan saxlanıldı

Avqustun 26-da saat 15 radələrində Sabirabad rayonu ərazisindəki evlərin birində 1975-ci il təvəllüdlü İmanova Rəna Rafiq qızının kəsicilə qətlə yetirilməsi barədə polisə məlumat daxil olub.

DİN mətbuat xidmətinin Şirvan regional qrupundan APA-ya bildirilib ki, cinayət əməlini törətməkdə şübhəli bilinən 2007-ci il təvəllüdlü Qurbanlı Ramal Raiz oğlu polis əməkdaşları tərəfindən keçirilən tədbirlərlə saxlanılıb.

İlkin məlumata görə, cinayət əməli tamah məqsədilə törədilib.

Qəsdən adam öldürmə faktına görə cinayət işi başlanıb. Sabirabad Rayon Prokurorluğundan məlumata görə, araşdırma zamanı 2007-ci il təvəllüdlü Ramal Qurbanlının tanışı Rəna İmanovaya bıçaqla çoxsaylı xəsarətlər yetirməklə qəsdən öldürməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Faktla bağlı Sabirabad Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 120.1-ci (qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanaraq istintaq aparılır. Ramal Qurbanlı iş üzrə şübhəli şəxs qismində tutulub. İbtidai istintaq davam edir.

Dünyada insanların dələduzluqla üzleşdiyi sahələrdən biri də "piramida biznesi"dir. Belə şəbəkələr zaman-zaman Azərbaycanda da olub və indi də olmaqdadır. Müəyyən dövrlərdə minlərlə insana bu şəbəkələr vasitəsilə kələk gəlinib. Bir müddət onlara qarşı ciddi mübarizə aparıldı. Məşhur "muncuq düzmək", "özünü adam götürmək" formatlarında indi müəyyən dəyişiklik edilməklə bu cür işbazlar yenidən aktivləşiblər. İndi onlar daha çox müasir trendlərlə "işləyirlər"...

Buna dair bugünlərdə kibernetik ekspert Fərid Pərdəşünas da xəbərdarlıq edib, açıqlama yaymışdı. O bildirmişdi ki, çox sürətlə yayılan yeni maliyyə piramida sistemi Azərbaycanda onun tərəfindən aşkar edilib:

- "TOST" platforması tamamilə piramida sistemində əsaslanan investisiya modelidir. Vətəndaşların bu tətbiq və platformaya investisiya etməsini və qohum-əqrəbasını aparmasını məsləhət görmürəm.

Zəncirin ilk halqaları qazandırıcı görünərsə də bir müddət sonra yatırıdığınız pulların üstündən tost deyib, su içməli olacaqsınız. Məlumatı paylaşaraq, daha çox qurbanın olmasının qarşısını almağa dəstək ola bilərsiniz.

Sosial şəbəkələrdə bununla bağlı xeyli şikayətlər var. Qeyd olunur ki, ofisi Hacı İbrahimə məxsus olan "Avesta" adlanan binasında yerləşən

yət istiqaməti qeyri-müəyyən olan şirkət yaratmışdılar. Daha sonra onlar "OCOS" beynəlxalq dələduzluq piramidasını ölkəyə gətirərək yaratdılar. Şirkət vasitəsilə sosial şəbəkələrdə piarını həyata keçirməklə geniş yayılmasını təşkil etmişdilər. Bu şəxslər internet şəbəkəsində xüsusi lokal proqramlar vasitəsilə əslində mövcud olmayan kriptovalyuta yaradaraq guya onun beynəlxalq valyuta bazasında satışını təşkil etdiklərini və şişirdilmiş yüksək gəlirlər vəd etməklə vətəndaşların pul vəsaitlərini aldatma yolu ilə ələ keçirmişdilər. Bu qayda ilə adicəkilən şəxslər qurduqları şəbəkə biznesinə piramida şəklində çoxsaylı vətəndaşları cəlb edərək onlara faktiki mövcud olmayan, uydurulmuş kriptovalyuta satmışdılar. Araşdırma zamanı dəstə üzvlərinin investisiya paketi adı altında şişirdilmiş

Ölkədə "piramida biznesi" yenidən çiçəklənir - tora düşən gənclər

Ekspertlər vətəndaşların bu tətbiq və platformaya investisiya qoymasını və qohum-əqrəbasını aparmasını məsləhət görmür

Bu piramida biznesi indi də fəaliyyət göstərir. Mən o qədər mübarizə apardım ki, onlar Azərbaycanda öz nümayəndəliyini açdılar və şikayətlər ora daxil olur. Bu ilin əvvəlində Xaçmazdan mənə şikayətlər daxil oldu. Bitcoin almaq üçün piramida düzəltmişdilər. Bildiyimə görə, o işi görənlər artıq həbsdədir. Çoxlu sayda insanları aldatmışdılar. Dövlət orqanları işə qarışdı və xeyli insanın pulu qaytarıldı.

Mənim yanıma "QNET"-lə bağlı şikayətə gələnlər arasında ingilis dili müəlliməsi

Belə ki, insanlara 100 dollara muncuq satırdılar. Onlar muncuğu düzüb bitirəndən sonra həmin şəxslərə 200 dollar verirdilər. Bunu ələ bir reklam etdilər ki, insanlar evini satıb bu biznesə pul qoyurdu. Onlar muncuq almaq üçün növbəyə yazılırdılar. Nəticədə fırıldaqçılar pulları götürüb aradan çıxdılar.

Hazırda isə Azərbaycan da çayların və dərmanların satışı ilə məşğul olan şirkətlərin piramida biznesi var".

İqtisadçı-ekspert Eldəniz Əmirov deyir ki, piramida biznesinin Azərbaycan-

Azərbaycanda yeni dələduzluq növü yayıldı - hədəf yaşlı insanlardır

Azərbaycanda yeni dələduzluq növü yayılıb. Təhlükəli dələduzluq yolu ilə külli miqdarda vəsait talanıb. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə sosial mediada məlumat paylaşılıb. Qruplardan birində istifadəçi yazıb:



"Hüquqşünas məsləhətinə və köməyinə ehtiyacım var. Evimdən 11 min avro və 1300 manat pul oğurlanıb. Anam mənim adımla zəng vurulub. Guya mən qəzaya düşmüşəm, həm özüm yaralıyam, həm də kimisə vurmuşam. Anam yaşlıdır və onunla mənim səsəmlə danışılıb. Bir neçə belə hal olmuşdu Azərbaycanda, bizim də başımıza gəlib. Məsələ olan vaxt mən evdə deyildim. Kamera görüntülərinin birini qonşu silib. Hər yerə müraciət etmişik, prokurorluğa qədər, amma heç kəs heç nə etmir. Hətta pul kimdədirsə, həmin qadın da pulun onda olduğunu qeyd edir. Bəlkə sualınız yaranacaq ki, o qədər pul evdə nə edir. Mən 2-ci dərəcə xərcəng xəstəsiyəm və o pul mənim müalicə pulumdur".

Şəxs qeyd edib ki, onun adı və səsi ilə anasından iki dəfə pul istəyib ala biləblər.

Bu barədə **texnoblogger Fərid Pərdəşünas** da status yazıb. O bildirib ki, səs süni intellektlə klonlaşdırılır: "Validəyinizə sizin öz səsizinlə qəza keçirib, yaralı olduğunuz və kimisə avtomobilə vurduğunuz deyilir. Burada səs klonlanır və evdə olan valideyn sanki övladı və ya nəvəsi ilə danışmış kimi təəssürat yaranır. Valideyndən təcili formada pul istənilir. Evdə nə var, nə yox, hamısı xəstəxana xərcləri üçün tələb olunur. Hətta inandırıcı olsun deyə dəstəyi yanında olan saxta polis və ya prokuror olan şəxsə "ötürür". O da "təsdiqləyir" ki, qəza baş verib, vəziyyət ağırdır. Növbəti mərhələdə oğul valideyninə özünə gələ bilmədiyini və pul üçün adam göndərəcəyini deyir. Valideyn tələş içində pulu aşağı düşürür və ondan 1 nəfər pulu götürür. Bu cür dələduzluqla artıq neçə nəfərin pulu talanıb. 11,000 avro pul itirən zərərçəkən var. Hazırda DİN məsələni araşdırır. Mənim ilkin araşdırmalarıma görə, binanın önünə gələn şəxs belə başqa dələduzluğun qurbanıdır, sadəcə, kuryer funksiyasını daşıyır. Film kimi ssenari qurulub. Bu dələduzluğu edənlər ehtimal edirəm ki, Azərbaycanda deyil. Yəni də son açıqlama DİN-dən olacaq. İndiki halda maksimum diqqətli olun. Proses çox inandırıcıdır və hədəf yaşlı insanlardır".

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
Musavat.com



şən bir mübhəm şirkət vətəndaşlara təklif edir ki, öncə özləri 2500-4000 manat civarında olan işveçrə saatı sifariş etsinlər. Bu mal 30 gün ərzində gəlir çatır.

Bundan sonra əgər şəxs həmin şirkətə yeni müştəri gətirsə, ayda 200 manat faiz alacaq. Lakin məsələ ondadır ki, ya məhsul gəlib çıxmır, ya da saxta 20-30 manatlıq saat almalı olur. Beləliklə, həm özü, həm də bu şəbəkəyə cəlb etdiyi insanlar aldadılır. Yalanlar ortaya çıxanda gec olur, müştəşəkkil dələduzluq işə davam edir...

Belə nümunələr az deyil. Azərbaycanda geniş maarifləndirmə aparılmasına baxmayaraq, hər gün insanlar belə fırıldaqçıların qurbanı olur.

Daha bir nümunəni bir neçə il əvvəl baş vermiş hadisəni xatırlatmaqla çəkmək olar.

Bakı şəhər sakinləri Gülarə Abdullayeva, Xəyal Yəhyayev və qeyriləri ölkə daxilində "İnsuccess" adlı fəaliyyət

yüksək gəlirlər təklif edərək ümumilikdə 10 minə yaxın vətəndaşı aldatdıqları və təxminən külli miqdarda vəsaitlərini ələ keçirdikləri müəyyən edilmişdi. Göründüyü kimi, bu nə ilk, nə də sonuncu haldır. "Si-anşin" və "Tiens" adlı məşhur şirkətlərin də işində piramida biznesi müşahidə olunur. Onlardan da şikayət edənlərin sayı az olmayıb.

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov deyir ki, piramida biznesi dünyada geniş yayılıb. Azərbaycanda isə ən pis formada da bu tətbiq edilir:

"Uzun müddət Azərbaycanda "QNET" deyilən piramida biznesi olub. 8 ilə yaxın oradan mənə çoxlu şikayət daxil olurdu. Biz onu həll etməyə müvəffəq olurduq. Hətta onlar bir-biri ilə sıx əlaqəsi olan 70-ə yaxın lal adamları aldatmışdılar. Mən çox fəxrli deyirəm ki, 80 min dolları Azərbaycana gətirdim və əllərin pulunu qaytardım. Onların yazılı imzaları indi də məndə durur.

var idi. Onu xarici vətəndaş aldatmışdı. Onlar adətən müəllim və həkim kimi sosial çevrəsi geniş olan insanları tora salmaqda maraqlı olurlar.

Bir dəfə ali məktəblərdən birinin professorunu aldatmışdılar. "QNET"-dən 1500 dollara disk almışdı. Ona demişdilər ki, bu diski başının altına qoy yat, başının ağrısı kəsəcək. Digər bir alimin isə 10 min dollarını mənimsəmişdilər.

Bir dəfə isə prezident təqaüdcüsü və ölkənin çox görkəmli adamı mənə müraciət etmişdi. O, xeyli insanı bu biznesə cəlb etmişdi. Sonra isə özü də onlarla birlikdə fırıldaqın qurbanı olmuşdu. Hətta onu həbs edib 3 il iş kəsdi.

Bu biznesinin ən kulminasiya nöqtəsi 90-cı illərdə olan "muncuq düzənlər" piramidası olmuşdu. Mən İtaliyada istehlakçı hüquqlarını qoruyan şəxslərə bu piramidayı danışanda çox təəccübləndilər.

da müxtəlif formaları var. Onun ən müasir forması isə kriptovalyuta ilə əlaqəli biznesdir: "Ənənəvi piramida fəaliyyətinin bir cəhəti vardır ki, o bütün piramida növlərinə şamil edilir. Əsas fəlsəfəsi ondan ibarətdir ki, müəyyən silsilə şəklində bu fəaliyyətə cəlb edilənlərin sayı artırılır. Hər bir piramida gec və ya tez iflasa uğrayır. Sadəcə, nə qədər gec iflasa uğrasa o qədər zərərçəkmiş insanlar çox olur.

Elə bir sistem quraşıdır ki, iştirakçılar özlərindən sonrakıları aldatmağa məcbur olur. Əldə etdikləri pulun böyük hissəsini isə bu piramidayı quranlara verir. Və bir gün proses iflasa uğradığı zaman başda duranlardan başqa hər kəs zərər görür.

Digər məsələni nəzərə çatdırmaq istəyirəm, birbaşa piramida deyil, müəyyən faiz gəlirləri ola bilər.

Bütün hallarda başa düşmək lazımdır ki, müəyyən pul miqdarında 12 faizdən yuxarı gəlir təklif edilirsə, artıq pro-

sesdən şübhələnmək lazımdır və müəyyən araşdırma aparmaq lazımdır. Bu, 20-30 faizdən yuxarıdırsa, bundan qaçmaq lazımdır. Hazırda real oturuşmuş ələ bir iqtisadiyyat yoxdur ki, 30 faizli və risk olmadan gəlir gətirsin".

Biznes kouç Sənan Həsənov deyir ki, kripto qeydiyyatı olmayan bir sahə olduğuna görə piramida biznesində daha geniş tətbiq olunur: "Hər hansısa bir şirkət bu formada piramida sistemi qurmaq istəyirsə, rəsmi qeydiyyatı imkanı olmadığı üçün qeyri-rəsmi kripto mexanizmlərdən istifadə edir.

Bu daha çox internet üzərindən edilən elanlar vasitəsilə həyata keçirilir. Bu fırıldaqçılıqda bankların, SO-

CAR-ın və digər şirkətlərin adından istifadə edilir.

Mən özüm də belə dələduzların qurbanı olmaqdan son anda xilas olmuşam. Çünki sxemlər təkmilləşdirilir və ələ mexanizmlər fikirləşirlər ki, onları aşkar etmək çətin olur. Piramida olan şirkət və ya proqramda onu dərhal tutmaq olur. Ancaq bəzən ələ bir mexanizm qurulur ki, bu, mümkün olmur.

Bu cür dələduzlarla mübarizənin yeganə yolu ancaq maarifləndirmədir. Başqa bir yolu yoxdur. Hər hansı bir şirkətin adından təklif gəlsə və pulu kripto ilə yatırım etmək təklif olunursa, deməli, bu, şübhə yaratmalıdır".

□ **Sahənə RƏHİMLİ,**
"Yeni Musavat"



MUSAVAT

Son səhifə

N 152 (8525) 27 avqust 2024

AVQUST



Sarımsağın həm də ziyanı var

Sarımsaq həm qida, həm də dərmandır. Amma onun da çox yeyilməsinin bir çox orqanlara mənfi təsiri var. Xüsusən ac mədəyə və gün ərzində çox miqdarda çiy sarımsaq yemek fəsadlar törədə bilər.

Sarımsağın bilmədiyiniz 5 zərəri xüsusiyyətləri təqdim edirik.

Qaraciyəri zəhərləyir

Bu orqan qanı təmizləyir, yağ zülal mübadiləsini tənzimləyir, orqanizmdən zəhərli ammiakı çıxarır. Sarımsaqda olan allisin adlı kimyəvi birləşmə qaraciyərə çox daxil olduqda onu toksiki zəhərləyir.

Diareyası olanlara olmaz

Acqarına sarımsaq ishal yaradır. Qıcıqlanmış bağırsaq və müəyyən xəstəliklər zamanı bağırsaq pozumalarında sarımsaq yeyib vəziyyəti daha da pisləşdirə bilər.

Ürəkbulanma və mədə yanması verir

Mədəsi və nazik bağırsağı həssas olanlar, yarası, xorası olanlar acqarına və ya yeməkdən çox əvvəl çiy sarımsaq yeyərsə ürəkbulanma, mədə yanması, reflüks, hətta qusma ola bilər. Sarımsaq qastroezofagit reflü xəstəliyi olanlara əks göstəricidir.

Nəfəsi kəcləyir

Bu da sarımsaqda olan kükürd maddəsinə görədir.

Qanaxmanı artırma bilər

Sarımsaq təbii qan durulaşdırıcıdır, ona görə laxtalanma problemi olan, aspirin qəbul edənlər, əməliyyat olanlar, hər hansı daxili qanaxması olanlar çiy sarımsaqdan uzaq dursa yaxşıdır.

Böyük Britaniyanın kral ailəsinin üzvlərinin illik maaşları açıqlandı



Böyük Britaniya kralı III Çarlz və onun ailə üzvlərinin illik maaşları açıqlanıb. Bu barədə "US Weekly" nəşri məlumat yayıb. Mənbənin məlumatına görə, III Çarlzın əsas gəlir mənbəyi hər il ödənilən suveren qrantdır. Bu, təxminən 113 milyon dollar təşkil edir. Bu məbləğ daşınmaz əmlakın saxlanması, işçilərin maaşları və sarayın digər xərcləri üçün sərf olunur.

Bundan artıq kofe içməyin



Dünyada milyonlarla insan şəhər oyanan kimi günə kofe içməklə başlayır. Lakin mütəxəssislərin fikrincə, qəhvə içmək üçün ən sağlam vaxt 09.30-11.30 olmalıdır. Çünki kortizol hormonunun azaldığı saatlarda qəhvə içmək enerjimizi artırır. Qəhvə gəniş şəkildə istehlak edilən bir söhbət içkisi olmaqla yanaşı, tərkibində kofein, xlorogen turşusu, kahveol, kafestol kimi yüzrlə bioaktiv birləşmədir. Mütəmadi olaraq qəhvə içən fərdlərdə demans, insult, depressiya, qaraciyər və kolon xərçəngi, ürək-damar xəstəlikləri riskinin daha az olduğu təsbit edilib.

Tərkibindəki polifenollərin antioksidant və iltihab əleyhinə təsirləri var. Kofein maddələr mübadiləsini sürətləndirir, yağ yandırılmasını artırır. Qəhvənin zərərli iltihabi markerlərini azaldığı və xroniki xəstəliklərin riskini aşağı saldığı sübut edilib.

Mütəxəssislər qəhvənin bütün bu faydalı xüsusiyyətlərinin üyüdülməmiş növünə aid olduğunu vurğulayıb. Son araşdırmalar, müntəzəm olaraq süzgəcli qəhvə istehlak edən qadınlarda süd vəzi xərçəngi riskinin yüzdə 50 daha az olduğunu, müntəzəm olaraq dənəvər (suda həll olunan) qəhvə istehlak edən qadınlarda isə bu riskin yüzdə 50 daha çox olduğunu göstərib.

Təhlükəsiz gündəlik kofein istehlak miqdarının çox əhəmiyyətli olduğunu da unutmayın. Gündəlik kofein istehlak limiti kiloqramı üçün 3-4 mq-dır. Yəni 70 kq ağırlığında bir şəxs gündəlik orta təhlükəsiz kofein həddi 280 mq-ı aşmamalıdır. Qəhvə limitini aşan insanlarda sürətli ürək döyüntüsü, narahatlıq, hal-sızlıq, yuxusuzluq, əllərdə titrəmə müşahidə olunur. Həddindən artıq kofein istehlakı qan təzyiqini artırma bilər. Orqanizmdən kalsium ifrazını artıraraq sümük kövrəkliyini artırır.

Şəxsi xərclər üçün monarx Lankaster Hersoqluğundan pul alır ki, bu da hər il ona təxminən 25 milyon dollar qazanandır. Eyni zamanda hökmdarın sərvəti hazırda 750 milyon dollar olaraq qiymətləndirilir. III Çarlzın bacısı Şahzadə Anna isə bundan bir neçə dəfə az gəlir əldə edir: 1971-ci ildən bəri o, cəmi 21 milyon dollar qazanıb. Bundan əlavə, kral ailəsinin gözədən düşmüş şahzadəsi Endrü evvəllər ildə təxminən 330 min dollar alırdı. Lakin, kral vəzifələrindən azad edildikdən sonra, Çarlzın kiçik qardaşı daha sadə yaşamağa məcbur olub.

Bu siyahıya daha əvvəl Meqan Markl və Şahzadə Harinin də daxil olduğu məlumdur. Ancaq 2020-ci ildən etibarən cütlük kral ailəsindən pul almır.



Qurdlu alma xeyirlidir

Mütəxəssislər qurdlu almanın digər almalarından fərqi açıqlayıblar.

Mütəxəssislərin fikrincə, bu cür almaların sadəcə sağlam hissəsi yeyilə bilər. Əks təqdirdə, patogen mikrobların məhsulla bədəne daxil olması riski yüksəkdir. Əgər meyvə qurdcludursa, deməli, nitratlarla və pestisidlərlə dolulu olmayan yaxşı bir almadır. Onu yuyub, bir az çürük olan hissəsini bıçaqla təmizləmək lazımdır. Alma seçərkən, hər tərəfdən hamar olan bütöv bir meyvəyə diqqət yetirməlisiniz. Bədəni əlavə kimyəvi maddələrlə zəhərləməkdən qorxanlar mövsümi almalara diqqət yetirməlidir.

Bunları bilirsinizmi?

- * Hər il Yer üzünə ildırımla 10 milyon ton azot gətirilir;
- * Təxminən Yer kürəsinin 70%-i su ilə örtülüdür. Bundan yalnız 1%-i içməli su kimi yararlıdır;
- * Televiziya ilə ilk hava proqnozu 11 noyabr 1936-cı ildə İngiltərədə verilib;
- * 1 damla neft 25 litr suyu yararsız hala salır;
- * Orta ölçülü aysberqin çəkisi təxminən 20 milyon tondur;
- * Burnu silərkən oradakı təzyiq orta hesabla 8800 paskal olur;
- * Sutka ərzində insanın ayağının həcmi 8 faiz dəyişə bilər;
- * Dünyada birinci əczaxana Bağdadda açılıb;
- * İnsan beyni 20 milyard sinir hüceyrələrindən təşkil olunub və gündə 96 milyon bit informasiya yadda saxlaya bilir. İnsan ölərkən təqribən 150 trilyon bit məlumat xatırlayır;
- * İlk metro stansiya 1860-cı ildə Londonda açılıb;
- * Ürəyin işləməsinə yazan ilk elektrokardiografiya cihazını 1903-cü ildə Willem Einthoven icad edib;
- * Hərbi salamı sol əllə vermək bütün dünyada qadağandır;
- * İndiyə qədər 1 aprel zarafatlarından 1000-ə qədər adam dünyasını dəyişib;
- * Hər gün hava yollarından təqribən 10 milyon adam istifadə edir;
- * Kəpənəklər dadı ayaqları ilə hiss edir;
- * Fil tullana bilməyən yeganə məməlidir.



Səhər acqarına su için - hər dərddin dərmanıdır...

Acqarına su içməyin bir çox faydası var. Bu faydalar aşağıdakılardır:

Maddələr mübadiləsini sürətləndirir:

Səhər acqarına su içmək maddələr mübadiləsini 24 faiz sürətləndirir. Bu, ağırlamaq istəyənlər üçün faydalıdır, çünki daha sürətli metabolizm daha çox kalori yandırır.

Həzm sistemini dəstəkləyir:

Acqarına su içmək bağırsaqları stimullaşdırır və həzmi sürətləndirir. Bu, qəbizlik kimi həzm problemlərinin qarşısını almağa kömək edə bilər.

Bədəni zərərsizləşdirir:

Gecələr bədəndə toksinlər toplanır. Səhər acqarına su içmək bu toksinləri bədənə çıxarmağa kömək edir və böyrəklərin daha effektiv işləməsinə təmin edir.

İmmunitet sistemini gücləndirir:

Su limfa sistemini dəstəkləyərək immunitet sistemini gücləndirməyə kömək edir. Bu, xəstəliklərdən qorunmanı təmin edir.

Dərinin sağlamlığını yaxşılaşdırır:

Yeterincə su qəbulu dərinin nəmli qalmasına və daha sağlam, parlaq görünüş qazanmasına kömək edir. Acqarına su içmək dəridən toksinlərin çıxarılmasını sürətləndirərək sızanaq və dəri problemlərini azaldır.

Enerjini artırır:

Səhər acqarına su içmək oksigenin hüceyrələrə daşınmasını, enerji səviyyəsini artırır və gün ərzində özünüzdə daha fit hiss edirsiniz.

Ağırlamağa kömək edir:

Aç qarına su içmək toxluq hissi yaradaraq, həddindən artıq yemək istəyini azalda bilər. Bundan əlavə, maddələr mübadiləsinin sürətlənməsi kilo itkisini də dəstəkləyir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500